

D A C I A

2 Lei

Redacția și administrația:

Timișoara I.

Str. Lonovici No. 2

Telefon:

Redacția și administrația 12-66

Tipografia 14-69

Ziarul de afirmare românească al Ținutului Timiș — Apare sub egida Astei Bănățene

Șefredactor:
ROMULUS P. ROȘU

Abonamente: Anual 500 lei, pe 6 luni 300 lei. Pentru
țărani, preoți și învățători 300 lei.
Pentru întreprinderi 2000 lei.

Director administrativ:
Dr. NICOLAE ILIEȘIU

**3 August
1919**

Acum douăzeci de ani

Acum 20 de ani, la 3 August 1919, a intrat — de mult dorită — armata română în Timișoara.

Zi dorită și memorabilă pe de o parte pentru satisfacerea sentimentului național, care se văzuse triumfând și încetând prin acest triumf situațiunea de apăsare — de tot felul — a românilor din partea ungarilor și a renegaților, proveniți din toate naționalitățile aflătoare în Timișoara; iar pe de altă parte și de apăsarea de către armata de ocupațiune, — care probabil ar fi dorit să domnească peste cei 40-42 mii conaționali, și care trebuind să plece, s'a purtat cu Timișoara, așa cum nu trebuia.

În memoria celor ce au trăit aceste două apăsări vor rămâne neșterse zilele de amărăciune dar și ziua de bucurie, 3 August 1919.

Câțiva mai trăiesc dintre ei, aceștia vor putea servi cu date istoriografilor spre a stabili care ne fusese dușman și care aliat, sau ce ne-a fost și unul și altul.

Lăudat să fie Tatăl Ceresc că am văzut realizat visul nostru milenar!

Bocșa-Montană, la 30 VII. 1939.

Rezidentul Regal al Ținutului: „Timiș”

Dr. Alexandru Marta

Proclamațiune

Din ordinul d-lui gen. De Tournadre și la propunerea Consiliului Dirigent începând de ziua de azi preiau administrația județelor Timiș-Torontal și a orașului Timișoara. Puterea administrativă o voi exercita în spiritul Consiliului Dirigent român din Sibiu și sub autoritatea comandamentului militar francez.

Organizațiunile polițienesti locale își vor îndeplini îndatoririle și mai departe; prima lor datorie va fi să așeze cu concursul armatei și jandarmeriei siguranța personală și materială a populației.

Voi urmări cu atențiune încordată ori și ce pornire ce s'au îndrepta în contra sfînteniei proprietății private care duce la tulburarea ordinii legale și o voi înabusi în germenul ei, tot astfel voi fi în situația ca să pun stavilă ori cărei agitațiuni îndreaptă în contra vre unei, religii, clase sociale sau naționalitate.

Impun de datorie fiecărui funcționar, ca să rămână la postul său și să-și îndeplinească cu conștiințozitate serviciul; în schimb se vor lua măsuri pentru asigurarea întreținerii lor și a membrilor familiilor lor.

Prin importarea materiilor prime și a altor materiale administrația va da prioritate fiecăruia și în special clasei muncitorești lipsite pentru a muncii și astfel a-și îmbunătăți situația materială. Consider ca bază a bunei stări materiale a societății numai munca cinstită care nu are la bază șantajul și de aceea cei ce fug de lucru să nu se aștepte din partea mea la nici un sprijin, la nici o cruțare.

Încetarea vieții economice de până acum, mai ales circulația defectuasă și nesigură pe caile ferate, cum și nesătușul unor speculanți fără suflet au îngreunat simțitor aprovizionarea alimentară publică și procurarea materiilor alimentare; situația aceasta nefastă va fi curmată fiindcă fixarea și împingerea liniei demarcaționale spre apus și mișcăzile s'au adăugat teritoriile ocupate de trupele franceze și române, ceiace va avea drept urmare, că se vor putea procura cu mult mai ușor materiile prime și articolele alimentare din vechiul regat

inzebrat cu bogățiile naturale și din părțile ardelenale ale acestuia.

Specula alimentară și a lanțului de revânzători o voi urmări și combate cu toate mijloacele ce-mi stau la dispoziție, elementele dubioase, care s'au înmulțit ca ciupercile și cari au găsit aici teren potrivit pentru afacerile lor cari au la bază exploatarea publicului sunt somate și pe această cale, ca fără să mai aștepte intervenția autorităților să părăsească în timpul oel mai scurt teritoriul orașului și al județului, fiindcă aici e nevoie numai de muncă cinstită și productivă. Prin aceasta se va curma și criza de locuințe devenită aproape insuportabilă, criză pentru curmarea căreia voi lua de altfel și alte măsuri.

Funcționarea punctuală a administrației în interesul publicului numai astfel se poate asigura, dacă stau la dispoziție mijloacele materiale necesare; un astfel de mijloc e și întreținerea materială a corpului funcționăresc și de aceea apelez la toate straturile publicului, ca în interesul lui bine priceput ca să-și plătească fără întârziere impozitele restante, necesare întreținerii aparatului administrativ, așteptând dela cei mai bine situați materialicește ca ținând seamă de situația publică destrămată de azi, să plătească pe jumătate de an înainte aceste impozite, fiindcă după cum se știe toate casele publice sunt goale.

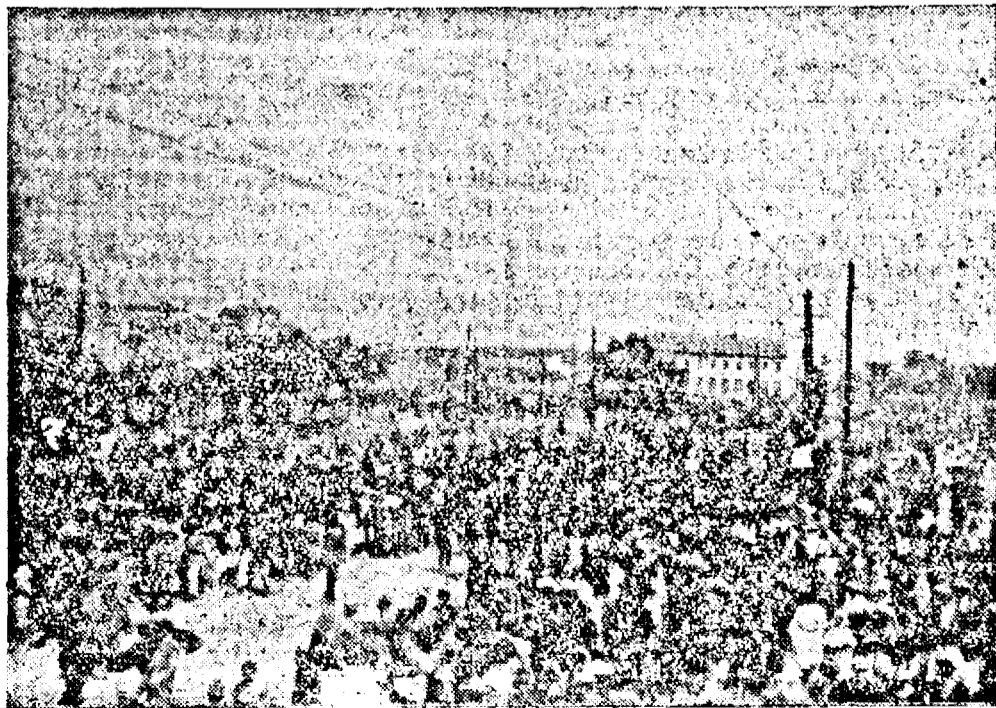
Toate autoritățile stau la dispoziția publicului și deci la caz de nevoie fieștecare să se adreseze cu încredere acestora unde vor găsi scut și apărare legală. Fac atent însă publicul, ca să nu se adreseze cu plângeri neintemeiate autorităților îngreunând și mai mult munca îngrămadită a acestora.

Somez pe fiecare, ca să-mi usureze fără nici un gând ascuns îndeplinirea mandatului meu și să se supună fără șovăire, dispozițiilor ce voi lua; publicul din jud. Timiș-Torontal și orașul Timișoara care se gândește sănătos și a înțeles glasul vremurilor noi și astfel am toată speranța, că nu va fi nevoie se recurg la mijloace de constrângere.

Timișoara la 28 Iulie 1919.

DR. AUREL COSMA

prefectul jud. Timiș și Torontal și al orașului Timișoara.

În fața bisericii româno-ortodoxe din Fabrica, o mulțime imensă salută pe ostașii desrobitori.

La Bobâlna, cu secole în urmă, se dădea semnalul răscoalei prin care neamul valah, rob al gheii și al unei stăpâniri străine, își scutura jugul ce l'a privat de drepturi, leaturi dearândul.

Revoltele au continuat prin Horia, Avram Iancu și Murgu, pentru ca la 1 Decembrie 1918 să se săvârșească cel mai mare act revoluționar din istoria neamului românesc de dincoaci de Carpați. S'a împlinit acolo epocalul act al Unirii, piatra de căpătâi a așezării românești și a reîntregirii puterii romane între Mare Nistru și Tisa. Colonii lui Traian și vitejii lui Decebal s'au adăpostit numai în fața năvălitorilor, dar n'au dispărut. Dovadă că după optsprezece veacuri, ei s'au afirmat mai puternic decât celelalte ginți, peste care vremea și oamenii au trecut cu tăvălugul.

Aci la Timișoara, în ziua de 3 August 1919, dreptul românilor de a trăi liberi în țara lor liberă, a fost consfințit prin intrarea armatei de desrobire. Erau flăcăi oțeliți în lupte și sacrificii, unitățile lor fiind alcătuite dintre cei ce trecuseră prin botezul de foc al Mărășestilor, la cari s'au mai adăugat voluntarii bănățeni și ardeleni veniți din Rusia și Italia. Frăția de arme și sentimente s'a făcut de mult, îi trebuia numai vestigiile oficiale.

Cu douăzeci de ani mai târziu, e greu să fi cronicarul fidel al acestui moment, pentru că în ziua aceea nu era o luare sau o predare cu proces-verbal, ci a fost o explozie, un delir, o descătușare a sufletului românesc, care s'a revărsat din matca sa obicinuită ca un puhoiu când nu mai întâlnește în cale nici un zăgaz.

Sunt lucruri și fapte pe cari nu le poți cuprinde în plenitudinea lor numai cu mintea.

Ca să înțeleagă măreția zilei de 3 August 1919, omului nu-i ajunge dramul de minte, ci trebuie să vadă lucrurile cu ochii și cu inima. Or, inimile sutelor de mii de bănățeni au prins sensul profund al figuri dorobanțului ce s'a statornicit în metropola Banatului, întru vecinicie. Pentru că nici o putere din lume nu va putea răsturna ordinea și temelia unui stat, conștient de forța și misiunea sa.

Încercările prin care am trecut noi, au fost grele, dar ne-au readus la realitate.

Pentru a ne asigura o trăinicie și pentru a nu întrerupe firul continuității unei vieți libere, câștigată cu eforturi supraomenești, azi, ca și în 1919, atențiunea noastră întreagă să fie îndreptată spre armată, spre soldatul care a intrat ca desrobitor pe atunci, stând ca o santinelă neclintită a integrității țării acum.

Iată simbolul, sensul, pe care îl desprindem din evenimentul ce se leagă de ziua pe care o comemorăm după douăzeci de ani.

LITERARE :: CULTURALE :: ARTISTICE

Reforme și tipărituri românești.

III.

In Ardeal, ultimele adieri husite, au găsit piedică în luteranismul studenților Sași întorși din Germania, cari au câștigat sufletul compatrioților și au cucerit pentru moment, grupuri de Români. Le-a stat în sprijin și Catechismul luteran tradus de Philipp Mallec — fost sol al Brașovului în Moldova — și tipărit cu cirile, la Sibiu, în 1544. Cu teasc și buchii, au contribuit două tipografii ardeleni: una din nordul ardelean și cea a Sibiului.

Fără îndoială, această primă carte români de pretutindeni, un admirabil pedestal toate tipăriturile Principiatelor, cele din Alba Iulia, Blaj și apoi Buda și Viena, păstrate și azi, în stratele bisericilor noastre. Dar traducerea lui Mallec, rezultatele ei, n'au mulțumit așteptările editorilor, îndemnați la acest fapt și de gânduri prozelite, dar mai ales, de interese materiale și politice.

Catechismul, n'a schimbat cu nimic vechia credință a Românilor, cum de altfel, n'au schimbat-o nici celelalte curente religioase.

După risipirea husitismului, principii calvinii, ne-au dat un nou dar sufletesc devenit, atât pentru Ardeal cât și pentru Români de pretutindeni, nu admirabil pedestal al conștiinței de neam și un pas spre victorie. Stăruiau să ne atragă la credința lor, și „pre rumânie”, socotind că nobilii valahi, supuși bisericii calvino-maghiare, vor rămâne uniți cu ea, ademenind apoi și poporul. Existau, de fapt, la Lugoj și Caransebeș două biserici calvine, cu maghiara pentru nobili și româna, pentru norod. ¹⁾ Ascunzul lor gând era maghiarizarea autohtonilor „a căror ortodoxie se tolerează până va plăcea principilor”, după cum vorbește paragrafele lui Verböczy, într-o vreme, când elementul maghiar era aproape inexistent, ca număr.

In acest scop se așează vlădici româno-calvini, cu autoritate extinsă asupra apușului ardelen și îndeosebi asupra Banatului răsăritean, cu protopopie la Caransebeș, oraș căzut sub flamura principilor ardeleni, prin sprijin turcesc.

Pentru o cât mai repede izbândă a acestor idei, vlădicul Pavel Turdaș, tipărește liturgia și Psaltirea cu litere latine și ortografie ungurească, în 1570. ²⁾ Ultima tipăritură, nu putea cuprinde decât psalmii traduși și cântați în bisericile calvino-bănățene — privilegiate — și învățați în câteva școli de aici. Ne stau în sprijin paginile manuscrisului semnat de Mihail Haliciu-tatăl, în care adunase o mulțime de versete din filele cu slovă civilică sau latină, păstrate în biserică din Caransebeș. Codicele Petrovay, la fel, ar putea da câteva desușiri.

Urmează apoi, un întreg șir de tipărituri, prin cari s'a apropiat viața sufletească a Românilor imprăștiată de istorie.

Același „piscup”, călăuzit — poate — și de conștiință, îndemnat de spiritul vremii și de conducători, hotărăște în sinodul ținut la Aiud, în 16 Octombrie 1569, ca „preoții cari nu sânt în stare a lămurii măcar odată pe săptămână, înaintea credincioșilor, credința creștinească — pe înțelesul lor — vor fi înlăturați, ca și preoții Sârbi cari nu pot servi românești” ³⁾ — un document, pe cât de mareț în decizii, pe atât de interesant în cuprins.

Cartea românească, în urma acestor porunci, devine necesară. Tiparitele îi slujesc și ea e împrăștiată pretutindeni, legând

¹⁾ Dr. Augustin Bunea „Discursuri, Autonomia bisericească”, Blaj, 1903, p. 343.

²⁾ Sexti I. Pușcartu „Istoria literaturii române”, I, Sibiu, 1921, p. 66.

³⁾ N. Iorga „Istoria bisericii românești”, I, Văleni, 1908, p. 177.

simțirile cari aveau un ce comun și din cari s'a zămislit, ideea unirii, cu înfăptuiri răvnite și înainte anului 1600.

Prin acest netăgăduit câștig spiritual, Banatul a pierdut politicește. Nobilii ro-

mâni, până aci judecători și călăuzitori ai poporului, au dispărut în rândurile puținelor nemeși unguri, ca apoi, din protectori, să ajungă asupritori.

Ion B. Mureșian.

Foi volante

O glorie bănățeană

Banatul a dat oameni mari cari au făcut cinstite nu numai acestei regiuni ci întregului Neam, oameni cari au însemnat pagini strălucite în istoria omenirii, cari au contribuit prin geniul lor, prin munca lor, la progresul științei universale.

Deși subjugată atâtea sute de ani, s'au luit meren bănățeni de valoare, sortiți să mărturisească lumii calitățile neprețuite ale acestui popor.

E ușor te afirmi într-o țară liberă, unde valorile etnice sunt cultivate, dar să străbați peste șovinismul asupritorilor și să te ridici de-asupra lor, înseamnă o adevărată minune.

O dată banală de calendar mi-a amintit una din aceste glorie, al cărei nume, ne-a dus falma până în cele mai îndepărtate colțuri ale lumii civilizate, unul dintre acestia este și Victor Babeș, fiul marelui luptător naționalist bănățean Vicențiu aBbeș.

Deși mare savant Victor Babeș preocupat mereu de problemele științei, el a trăit totuși în religia naționalismului. În 1909 a cerut medicilor români să nu participe la congresul internațional care a avut loc la Budapesta, protestând astfel împotriva prigonirilor maghiare. Este deci de două ori mare pentru noi: întâi ca luptător bănățean împotriva jugului asupritorilor și al doilea ca savant care prin descoperiri epocale a înlăturat multe suferinți omenești și a scăpat societatea de multe flagele.

Șirul descoperirilor sale în ceea ce privește seroterapia, anatomia patologică, lepra, turbarea și altele este nesfârșit.

In anul 1887 a creiat la București un Institut de bacteriologie, unde timp de 40 de ani a muncit zi de zi fără odihnă, făcând această instituție să fie dată de exemplu în marele congrese internaționale de medicină. Prin numeroasele studii a fost remarcat în străinătate, fiind ales membru în diferite societăți de medicină și al Academiei de Științe din Paris. Mai târziu Academia Română recunoscându-i meritele l-a proclamat în cadrul unei ședințe festive membru activ al ei.

Ca toți oamenii mari cari s'au ridicat în vremea aceea, și Victor Babeș a avut mult de suferit din cauza politicianismului, care l-a amărât de atâtea ori, punându-i piedeci în calea realizărilor visate de el. A străbătut însă peste toate creiand o atmosferă de studii cu adevărat științifică, complectând la noi studiul medicinei, care se rezuma, în vremea aceea numai la clinică.

Tot Victor Babeș este acela care a insistat pentru o îndrumare sanitară a țării, arătând necesitatea creierii unui minister al sănătății.

Moartea l-a surprins muncind, curmând o viață laborioasă, care a lăsat în urma ei opere cari au revoluționat știința medicală, menite a reda sănătatea unei armate întregi de bolnavi, cărora până la Victor Babeș nimeni nu le găsește leacul.

La împlinirea a 85 ani dela nașterea lui Victor Babeș, închinăm cu pietate aceste rânduri în amintirea bunului român și marelui savant bănățean.

MIA MARIAN

Scrisori dela Vicențiu Babeș

In medalionul consemnat în paginile acestui ziar zilele trecute, relevam grija pe care o purta Babeș față de tot ce era românesc. Am desprins această dragoste a lui de neam în anii 1899—1907 când eram avocat stagiar în biroul fiului său dr. Emil Babeș și îl cercetam zilnic. Dar a rămas și mărturie scrisă o mulțime de scrisori adresate de Babeș diferiților bănățeni, în împrejurări variate. Acest om nobil rispea o energie considerabilă cu atari corespondențe. Din cele pe care ni le-a pus la îndemână părintele Nicolae Stoia din Șipet, vedem cum Vicențiu Babeș l-a ajutat pe acesta să-și facă studiile liceale și teologice, intervenind pe lângă familia Mocioneștilor care acorda ajutoare pe seama studenților săraci, anual o sumă cam de 5—600 florinți. Din corespondență transpiră atenția părintească pe care o da Babeș fiecăruia, Pilduia în fiecare rând, atrăgea atențiunea, mostra blând dar cu autoritatea sa de om încercat și în general era mult hărțuit de atari corespondențe cari îi răpeau foarte mult timp deoarece ele nu erau redactate întrun stil telegrafic cum obișnuesc potenții din zilele noastre, ci cu migală și detalii de program pe care-l recomanda să-și urmeze ca să fie rezultatul cel dorit, adică cel mai bun cu putință. Îi plăcea și urmarea întotdeauna situația școlară a celui pe care-l sprijinea. Nu-și dădea osteneala pentru cei leneși, ca să-i ducă de mână pentru a isprăvi școala, deoarece în viață nu va mai putea să-l ducă nimeni de mână și va fi un element fără de nici un sprijin neamului românesc. Nouă ne trebuiau oameni destoinici, răspătători prin propriile lor

calități fiindcă pe acea vreme românașii noștri în cazuri foarte rare puteau ajunge la un codru de pâine dela Statul maghiar, nu cum e în zilele noastre în România liberă.

Scrisorile pe care le avem înaintea noastră când facem aceste însemnări, au fost adresate între anii 1884—1901, adică până adresantul a devenit preot în comuna Șipet, așa după cum Babeș îi scria: „dorința mea a fost și e că tu să devii un membru util poporului și Bisericii noastre.”

Babeș era un om practic. Iata ce-i scrie lui popa Stoia când acesta îi cere sfatul cum să urmeze facultatea de teologie din Cernăuți spre a lua un titlu de doctor în teologie: „...ești la vârsta de a te califica pentru viață și ai deja pregătirea recerută, apoi adevărații factori ai vieții și desvoltării nu sunt facultatea și doctoratul, ci aptitudinea, zelul și caracterul în viața practică. Astfel judec eu și cel practică.”

Din corespondența sa mai ies la iveală date biografice și familiare. Notăm aci că Babeș era extrem de econom, adică el nu cumpăra plicuri pentru asemenea corespondență ci le folosea pe acelea pe care le primea întorcându-le pe jos și lipindu-le. Mai ales întrebunța cărți postale căci acestea scăpau oricărui suspiciuni și în ele adesea găsim oțatul secular: „D-zeu bunul doară se va îndura odată de noi și ne va ajuta să găsim și noi dreptate în patria comună pentru care de sute de ori ne-am vărsat sângele și asudăm în muncă grea”.

Dr. ILIE GROPSIANU

MEMENTO
TIMISOAREAN

Calendar

JOI 8 AUGUST

Ortodox: Sfinții Părinți Isaciu, Dalmaț și Faust.

Catolic: Sfântul Ștefan.

Farmacia de serviciu: Circ. I: Salvator, Bul. Reg. Ferdinand 3. — Circ. II: Iahne, Str. Stefan cel Mare 3. — Circ. III: Maria, Bul. Carol 4. — Circ. IV: Craciun, Piaș Drăgălina 15. — Circ. V: Kóváry-Chio reanu. — Fratelia: Panaioth. — Freidorf Eremitis.

Spectacole

Capitol: „Porth Arthur” cu Danielle Darreux și Adolf Wohlbrück.

Apollo: „Sânge de cază” cu Akim Tamiroff.

Scala: „Stăpânul” cu Emil Janings și „Mi-a fugit mireasa” cu Anny Ondra.

Corso (fost Rivoli): „Jucătorul de sah” cu Conrad Veidt.

Radio

JOI 8 AUGUST

Radio-România, Radio-București, Radio-Experimental. O r a 7: Concert de dimineață (discuri), Gimnastică ritmică, Continuarea concertului dimineții (discuri), Sfatul pentru gospodine. O r a 12: Muzică variată (discuri). O r a 13: Ora, Sport, Sfaturi medicale, Cota Dunării și a barei Sulina. O r a 13.08: Concert de prânz Orchestra „Lucaefărul”, voce: Agnia Bogoslava; Comediantul, uvertură de Wetzel; Julieta fox de Warren; Să nu ne certăm zadarnic, tango de Mișu Constantinescu (voce: Agnia Bogoslava); Nu mai găsește cuvinte, tango de Vasilescu (voce: Agnia Bogoslava); Parada îndrăgostiților, Intermezzo de Wetzel; Ce frumoasă-i dragostea, fox de Eisbrenner; O r a 13.45: Spectacole. O r a 13.55: Continuarea concertului: Ceasornicul bunicii, fox de Kötscher; Cinci imnute de-aici cald de Walter Vogel; Astăzi e ziua ta, tango de Vasilescu (voce: Agnia Bogoslava); Un fox de Chavoit. O r a 14.10: Radio-jurnal. O r a 14.30: Continuarea concertului Orchestrei „Lucaefărul”: Bagatelă, uvertură de Rixner; Ce-ți dorește inima, slow de Profes; Mi te-ai lipit de suflet, cântec românesc de Ion Vasilescu (voce: Agnia Bogoslava); In micul orașel uitat de lume română de Ion Vasilescu (voce: Agnia Bogoslava); Fantezie rusă de Nussbaum; Hoinolul, fox de Warren; Nopti din Toboso slow de Eugen José; Noapte albastră pe Aazon. O r a 15.10: Actualități. O r a 19: Ora, Mersul vremii. O r a 19.02: Actualități culturale. O r a 19.17: Muzică din alte continente (discuri). O r a 20: Saloane și cene literare în antichitate, de Const. Getrota. O r a 20.15: Concert de violoncel, D-na Mariana Iarosevici; Sonată în sol minor de Sammartini; Adagio, de Bach; Cântec trist de Arensky; Dans spaniol, de Granados. O r a 20.40: Nocturne (discuri). O r a 22: Radio-jurnal (I); Sport. O r a 22.15: Concert de vioară, D-na Nina Alexandrescu; Sonata în la major de Händel; Romantă de Georges Hile; Dans spaniol de Granados-Kreisler; Aria, de Bach; Preludiu și allegro de Pugnani-Kreisler. O r a 22.45: Radio-jurnal (II). O r a 23: Barcarole (discuri). O r a 23.30: Emisiune românească pentru Italia: I Conferință: Urme romane în țările române, de Radu Vulpe; II. Muzică românească; III. Radio-jurnal în limba italiană (Faptele săptămânii).

Citiți și răspândiți ziarul „DACIA”

Uniforme și Articole F. R. N.
cu prețuri convenabile la croitoria
și ceaprazăria

T. IANCU
T-șoara P-ța Libertății P-tul Primăriei

Crâmpete din epopeia marelui început

Cum a fost organizată ocuparea Banatului de către trupele române

Intrarea trupelor în Timișoara -- Pe unde se retrăgeau sârbii...
Ofiterii români în orașele bănățene

De vorbă cu d. General Domășneanu

Timișoara, 3. — Amiază fierbinte în început de August. La „Palace”, sub umbrar, generalul Domășneanu își citește, ca de obicei, ziarele. Mănat de meserie, iam intrerupt siesta. Invitat să șed, explică fără ocol, scopul acestei mici deranjări. Generalul tresări. În adevăr, îl fulgerasă aducerile aminte, intrarea Armatei Române în Banat.

L-am rugat să povestească câteva crâmpete din epopeia marelui început.

— N'am fost în Timișoara în ziua când au intrat primii soldați români.

Și totuși intrarea trupelor române în Timișoara, era pregătită, cu deplina d-sale cunoștință, la Sibiu, unde d-sa era Șef de Stat Major al Secției de organizare VI—VII. Organizarea trupelor din Ardeal și Banat îi era încredințată, sarcină grea pe acele vremuri de tranziție și în plină ofensivă la Tisa.

Astfel fură organizate unitățile de jandarmi la Deva, de unde, colonelul Amos Pop fu trimis în fruntea a 100 de jandarmi la Lugoj, pentru a ocupa teritoriile din cari Sârbii se retrăgeau. Prefect, pe acele vremuri, era dr. Gheorghe Dobrin, — întâiul prefect român al Lugojului. De aici se dă astfel ordinul de ridicare a stăbilarelor dela Coștei, fapt care avu darul să oprească șlepurile de pe Beghei, îmânate de Sârbi cu tot ce credea că pot duce acasă pe gratis.

Dinspre Orșova, înaintat regimentul colonelului Economu, devenit mai târziu General de Corp.

Cei doi colonel, Economu și Pop, intrară la 3 August în metropola Banatului.

La 14 August, d. general Domășneanu vine însuși la Timișoara, pentru ca de aici să poate mai bine îndruma și supra-

veghea în calitate de comandant, organizarea regimentelor din Banat.

Aceste Regimente, ale căror nucleie și cadre erau pregătite încă dela Sibiu,

fiind instalate în următoarele garnizoane:

La Orșova, Caransebeș, Lugoj, Timișoara și Arad câte un Regiment de Infanterie de Câmp și un Regiment de rezervă. Printre comandanții acestor Regimente, găsim numele Coloneilor de pe atunci, dnii, Vlad, devenit general, actualul primar al Aradului, Frențiu, fratele P. S. Episcopului Frențiu și Grigore Boldea fratele dlui col. Boldea actualul președinte al Comunității de Avere.

La Oravița a fost adus un Regiment de Vânători.

La Timișoara, fiind apoi aduse două regimente de artilerie cari erau pregătite lângă Brașov la Râșnov. În fruntea acestor au stat doi Colonei bănățeni, Jucu din Lugoj și Ștefănescu grănicier din Slatina.

Și d. general Domășneanu, ne descrie, starea deplorabilă în care a găsit Cazarmile cât și celelalte edificii ale Armatei.

Totul a fost reparat, inventarul completat, trupa utilată, încât în toamnă, când d. general Petala s'a prezentat în inspecție, totul era în ordine. Imperiul românesc a restaurat în scurt timp ordinea și prin aceasta fondând temeinic punctele de rezim ale suveranității noastre pline. Acestea în caldele zile ale lui August.

Pe trăinicia acelu, început în Augustul încordărilor europene de astăzi, ne fondăm încrederea în viitor. Regimentele, refăcute la Sibiu, stau astăzi gata la datorie. Conștiința neamului e trează.

Cu ziarul „Dacia” în mână, d. general Domășneanu, părea că scrutează orizonturile viitorului. Retrăia într'ansul, Soldatul. L-am înțeles — și i-am mulțumit pentru toate câte a binevoit să-mi spună.

Să nu abdicăm

Privind în urmă cu douăzeci de ani, pe ecranul amintirii se perindă imagini și momente a căror reactualizare nu ne poate pare inutilă. Pentru că simțim că din ele nu s'au tras nici pe departe toate concluziile.

Ce haos, Doamne, înainte de 3 August 1919. În special pentru ochii și mintea copilului de 14 ani ce eram. Iată regimentul 43 austro-ungar din Caransebeș, compus în majoritatea lui din români, mergând la instrucție cu marșul „O zis mama către mine Ilie-liță”. Iată plutonul străjămeșcerului Trandafir al lui Gligore al Linii din satul meu, suduind și drăcuind ia șvabii lui din pluton pentru că nu știau să se încalce în opinci, după cum hotărâse statul major din cauza iernii de pe frontul rusesc, unde urmau să piere. În buză mi căsunau des bine'nțelea numai cu fior și fără nici-o semnificație națională, numiri ca Ivan-gorod și Przemysl. Am văzut apoi coloanele de prizonieri ruși. Nu mai țin minte despre ei decât că erau niște oameni tare de treabă. În special unul, pe care bunicul meu îl scosese din lagăr ca ajutor la munca câmpului și care când ne auzea citind în ziare despre haosul dela el de acasă, ne spunea cu un elan deosebit „ia bolșevic.”

Cum să fi uitat apoi zilele acelea când nu mai știai cine e stăpân în Banat? Vă amintiți că în fața cazarmilor se plimbau prin flanc câte unul o santinelă franceză, engleză și sârbă? Dar de devastările din Timișoara? Pe lângă gară se spărsese o vitrină unei băcănii. Mulțimea a năvălit. De ce naționalitate, ce uniformă purta soldatul care a străpuns cu baioneta o femeie care luase ca pradă o cutie de conserve. Ungur pare-mi-se,

în tramvai, un soldat se repede la un ofițer incins de serviciu să-i smuigă stema dela chipu. Ofițerul scoase revolverul, îl împușcă, soldatul se prăbușește, cu un picior este asvârlit jos, iar tramvaiul nici măcar nu micșorează viteza.

Noroc că scenele acestea de groază au fost destul de rare.

Armata română le-a pus capăt. Ei i se datorește strivirea bolșevismului din Ungaria, Transilvania și Banat. Numai când a sosit armata română la Caransebeș a putut fi spart cuibarul comunist din cazarma de lângă reședința episcopală.

La Timișoara era o atmosferă nebuloasă sârbo-comunistă. Fiecare își disputa întâietatea.

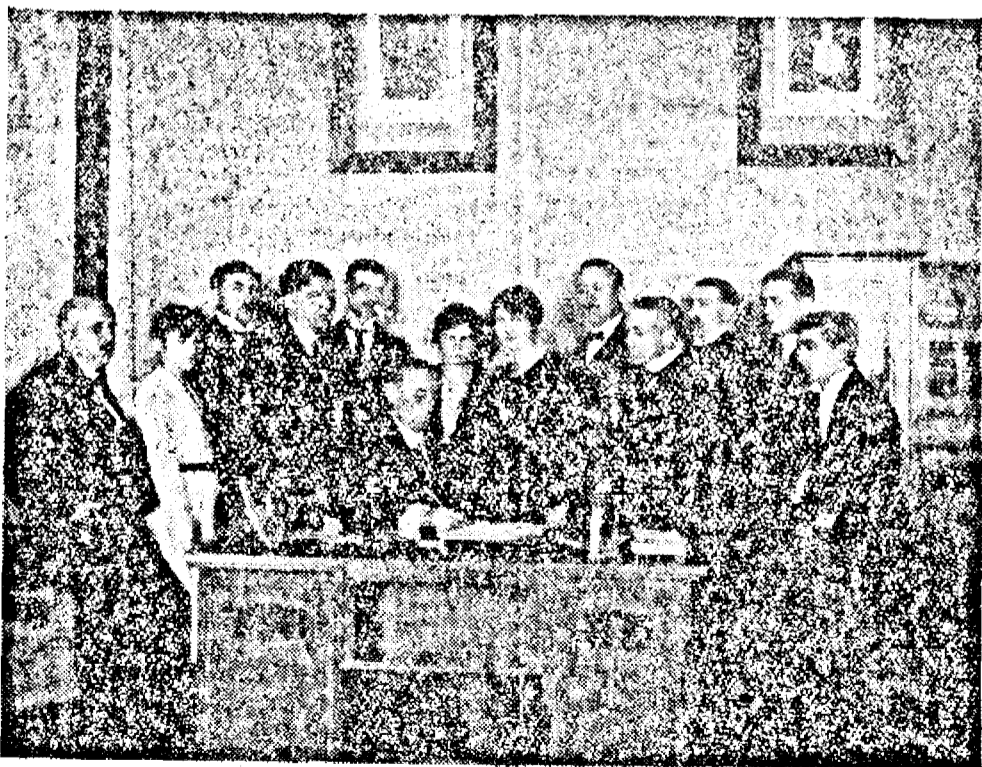
În sfârșit, armata română, ajunsese și la porțile Timișorii. Ce paragină pe străzile din Cetate! Crescuseră buruienile pe liniile de tramvai, printre pietrele caldarâmului. Canalul Begheiului secet, cu peștii morți pe fund, cu vapoarele și șlepurile adâncite în nămol. Circulația tramvaelor oprită, nopțile, o sută de mii de suflete în întuneric împreună cu armatele sârbești de ocupație. Ce se întâmplase? Românii schimbaseră cursul Begheiului.

În sfârșit au trebuit să plece după unguri și neamul și sârbii.

De ce n'au fost atunci oamenii politici români atât de înțelepți pe cât de vitează armata? La conferința păcii lucrurile se hotărâu astfel, Banatul n'ar fi azi ciuit.

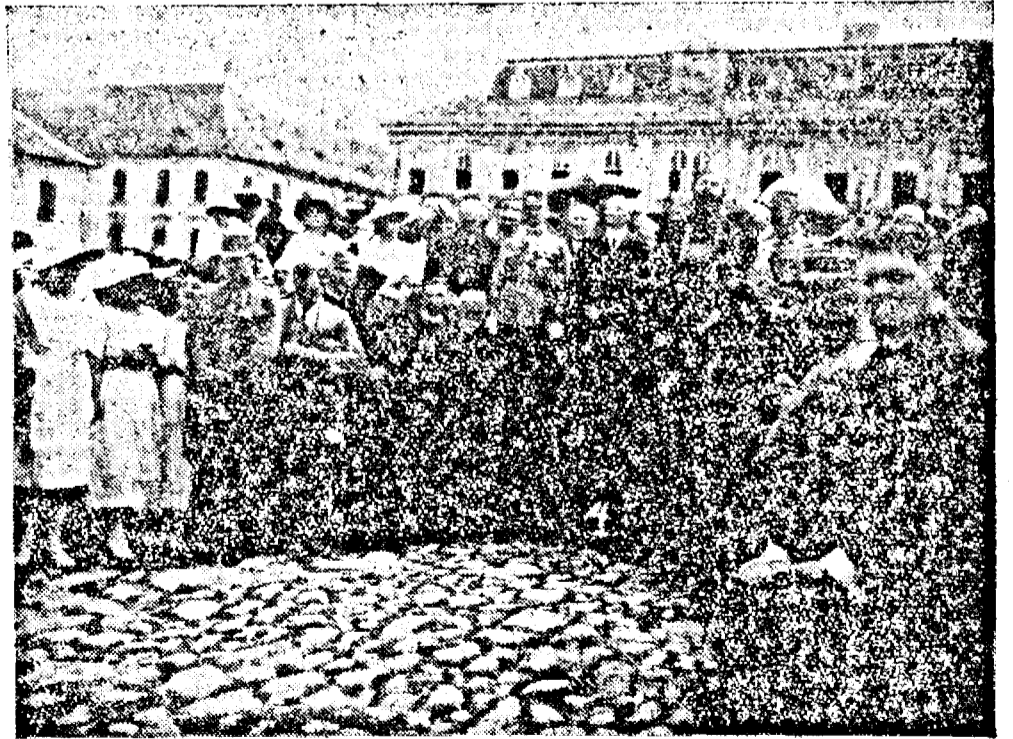
Noi credem că pentru a răsplăti drept vitejia și sacrificiile de atunci ale armatei române, va trebui să nu abdicăm nici-o clipă dela gândul unor reparațiuni.

Liviu Jurchescu

PRIMI FUNCȚIONARI AI ȚĂRI ROMÂNEȘTI

Dela stânga la dreapta: Al. Kalay, Emilia Păun, Vasile Murărescu, dr. N. Căpetlanu, secretar general, Iosif Petcu, Adél Kohn, Ilieana Stoica, dr. V. Chiroiu, dr. Gh. Miculescu, T. Mărgineanțu, D. Kalay, O. Dajdea, iar stând jos, dr. Aurel Cosma, prefectul.

În Piața Unirii armata română este salută de reprezentanții bisericii și ai autorităților. La mijloc se vede dr. Aurel Cosma, primul prefect român, protopopul Oprea, iar în stânga jos Avram Imbroane, luând note pentru ziarul său.

Dela Cercul de Recrutare Timis-Torontal

1. Tinerii contingentului 1940 (născuți în anul 1918) cari au obținut însumarea cu termen redus și doresc a fi amânați de serviciul militar pe anul 1939—1940 pentru continuarea studiilor în țară sau străinătate, vor depune sau trimite (prin scrisoare recomandată), la Cercul de Recrutare respectiv, până la data de 15 August 1939, o cerere timbrată care să cuprindă următoarele date:

— Numele și pronumele — domiciliul stabil — (unde va primi comunicările) — data și locul nașterii — contingentul — Cercul de Recrutare — școala pentru care cere amânarea — localitatea unde se află acea școală — anul școlar în care este înscris — No. recepției de plata taxei militare pe anul 1939—1940.

2. Odată cu cererea de amânare de studii; vor depune recepția de plata taxei militare pe anul 1939—1940, cari se va face anticipat;

3. Tinerii cari nu depun această cerere, pierd dreptul la amânare de studii și vor fi încorporați la 1 Noiembrie 1939.

1. Tinerii contingentului 1939 și mai vechi, însumați cu termen redus, cari au solicitat la 15. VIII. 1938 amânare de studii pe anul 1938—1939, vor trebui să depună sau trimite (prin scrisoare recomandată) la Cercul de Recrutare respectiv, până la 31 Iulie 1939 următoarele acte:

a) Un certificat unic de înscriere, frecvență și activitate școlară pe anul 1938—1939;

b) Declarațiile model A) și B) cu recepția de plata taxei militare pe anul 1938—1939;

c) În privința taxei militare pe anul 1938—1939, se prevede următoarele:

Ministerul de Finanțe, cu Ordinul Circular No. 135.761 din 28 Iunie 1939 către Administrațiile Financiare, a făcut cunoscut că tinerii cari, prezintă o dovadă eliberată de Cercul de Recrutare respectiv că sunt amânați pentru studii dela 1 Noiembrie 1938 la 1 Noiembrie 1939, vor plăti:

a) Taxa militară veche pe timpul dela 1 Noiembrie 1938, adică 1/2 din taxa cuvenită anual după vechea Lege.

b) Taxa militară după noua Lege pe timpul dela 1 Aprilie 1939—31 Octombrie 1939 astfel: 1/2 din taxa fixă adică 400 lei și 1/2 din supra taxa cuvenită anual adică 100 plus 1000 lei.

* * *

2. În cazul când acești tinerii doresc a fi amânați în continuare vor depune la Cercul de Recrutare respectiv și cererea de amânare de studii pe anul 1939—1940 până la data de 15 August 1939.

Pentru completarea acestor cereri, tinerii vor depune la Cercul de Recrutare respectiv, recepția de plata taxei militare pe anul 1939—1940 anticipat.

Termenul pentru depunerea acestor recepții este între 15 August—1 Noiembrie 1939.

3. Cei cari nu îndeplinesc formalitățile arătate mai sus vor pierde dreptul la amânare pentru viitor și vor fi încorporați la 1 Noiembrie 1939.

4. Cererile de amânare de studii și actele anexate vor trebui depuse sau trimise numai la Cercurile de Recrutare respective, oară să li se elibereze numărul de înregistrare sau vor păstra recepția dela poștă în cazul când actele au fost trimise recomandate.

5. Tinerii contingentului 1940 cari au făcut cerere de amânare de studii pe anul 1939—1940 precum și tinerii din contingentul 1939 și mai vechi cari au obținut aprobarea amânării de studii pe anul 1938—1939 și au făcut cerere de amânare de studii pe anul 1939—1940, vor solicita la Cercul de Recrutare respectiv să li se elibereze certificatul de amânare de studii pe anul 1939—1940 conform art. 15 din R. L. E. și Ordinul Circular al M. A. N. No. 7986 din 15 Mai 1939 și No. 7986/8671 din 30 Mai 1939 (comunicate cu No. 23.974 din 9 Mai 1939 și No. 25.090 din 3 Iunie 1939 ale Comandamentului) depunând cerere și fotografie.

Comandantul Cercului

MAIOR APOSTOLESCU GH.

Bănățenii la expoziția „Muncă și Voe Bună”

Cum a decurs excursiunea corului „Speranța” la radiodifuziune

Timișoara. — La timp am anunțat că un grup de peste 100 persoane, format din meseriași, funcționari particulari și lucrători, va face o excursiune la București, spre a vizita expoziția Muncă și Voe Bună.

Această excursiune, organizată de Camera de muncă din localitate, a avut loc în zilele de 30 și 31 Iulie a. c., grupul fiind condus de d. Mihai Ciortuș.

Plecarea din Timișoara s'a făcut Sâmbătă seara.

La București, în gara de Nord, excursioniștii bănățeni, au fost întâmpinați de d-nii: Nicolae Coca consilier al Uniunii Camerelor de muncă și Ioan Folteanu dela Camera de muncă din localitate, pleca la București cu o zi înainte pentru organizarea excursiei.

La mormântul Eroului Necunoscut

Dela gară, excursioniștii bănățeni, au fost conduși în Parcul Carol, unde au depus o cunună de flori pe Mormântul Eroului necunoscut. În continuare s'a vizitat Parcul Carol, care este cea mai minunată podobă a capitalei și cel mai frumos parc din țară.

Masa s'a servit la Cantina Căminului de ucenici din Piața Obor, care este condus de d-na și d. Giurgescu, econom fiind d. Vasilescu. Tot aici au și fost găzduiți peste noapte excursioniștii.

Căminul construit într'un stil curat românesc, este o adevărată perlă de arhitectonică.

Vizitarea expoziției

După amiază, excursioniștii s'au odihnit în dormitoarele căminului până la orele 3 d. m. când, sub conducerea d. N. Coca, au fost duși cu autobuzele U. C. B.-ului să viziteze expoziția Muncă și Voe Bună, aranjată în pavilionele ridicate special între Satul românesc și lacul Herăstrău. Priveliștea aici este minunată. Parcul Regele Carol II, pornite să devină, peste câțiva ani, al doilea parc frumos al Capitalei.

Au fost vizitate pe rând toate pavilioanele expoziției Muncă și Voe Bună, asupra căreia vom reveni în numărul de mâine. Deasemeni a fost vizitat Satul românesc, pavilionul Serviciului Social, precum și pavilionul expoziției Regele Carol I și Mihail Eminescu.

Seara, în onoarea excursioniștilor bănățeni, s'a dat o masă comună la Cercul Militar, în saloanele restaurantului „Piccadilly”.

În ziua a doua, s'a vizitat orașul.

Corul „Speranța” la Radio

Din grupul celor 110 excursioniști bă-

nățeni, au făcut parte și corul „Speranța” din localitate, al cărui conducător este d. inv. dir. Ioanovici.

Astfel se face că, la dorința și în urma intervențiilor făcute de d. subsecretar d. Coriolan Băran, corul „Speranța” compus din 30 elemente, în majoritate meseriași, muncitori și funcționari particulari, Duminecă între orele 19—20, a cântat la radio un mănunchiu de doine bănățene.

Deși după o lungă călătorie, corul „Speranța”, dirijat de d. inv. dir. Ioanovici, s'a prezentat în mod strălucit.

Pentru această onoare, suntem datorii cu multă recunoștință față de d. subsecretar dr. Coriolan Băran.

Întoarcerea dela București s'a făcut Marți dimineața.

Câteva neajunsuri

Excursia a decurs în cele mai bune condițiuni, exceptând transportul până la București, dar mai ales întoarcerea. Căile ferate s'au dovedit prea puțin înțelegătoare față de intenția Ministerului Muncii, care prin astfel de excursiuni, nu urmărește numai îmbogățirea cunoștințelor la cei cari iau parte la ele, dar și organizarea timpului liber al muncitorilor, în sensul că ei să se bucure de două-trei zile de recreație. De aici și titlul Muncă și Voe Bună.

Or de ce fel de „Voe Bună” are parte muncitorul atunci când el călătorește în cele mai grele condițiuni? Pentru a da un vagon sau două pe seama excursioniștilor, Direcțiunea Generală C. F. R. cere o grozvie de formalități cari nu totdeauna pot fi îndeplinite.

La rândul lor funcționarii subalterni, fac numai greutate. Ceea ce înseamnă că, colaborarea între Ministerul Muncii și Regia Autonomă C. F. R. este departe de a fi cea ideală.

Astfel, dela Timișoara la București s'a călătorit în mare înghesuială din lipsă de vagoane suficiente. Dela București încoace însă, oamenii au venit ca sardelele în cutie, înghesușiți unii peste alții din pricina că mai erau și alte grupuri de excursioniști: unul din Egipt, altul din Germania, apoi din diferite orașe ale țării. Logic ar fi fost ca acceleratului să i se adauge mai multe vagoane.

Afară de aceasta, trebuie să mai amintim șicanele ce le fac excursioniștilor, funcționarii din gara de Nord a Capitalei. Aceștia au rămas în nota tradiției: nu vizează biletele de drum până nu li se dovedește „prietenia” într'un anumit „fel”. E o stare care nu ne face cinste și care trebuie îndreptată fără întârziere.

TEODOR BALOȘ

Ziarul „DACIA” se află la următorii chioșcari și depozitari:

Șeitin (Arad) la Romulus Popovici comerciant.

Bra d (Hunedoara), la Librăria Zărand.

Reșița (Caraș), la Librăria Deutsch și debitul Schmidt.

Ra d n a (Arad) la Depozitele de ziare Pomeridian și „Gladys”.

Ba i a d e C r i ș (Hunedoara), la cooperativa I. Golea.

Co m l o ș (Timiș-Tor.) la Romulus Stanciu comerciant.

L u g o j, la Librăria Patria, Librăria Diecezană și Chioscul de ziare din Gară.

A r a d, la depozitul de ziare Löbl.

C a r a n s e b e ș la Librăria Vremii.

O r a v i ț a la Librăria Minerva.

H u n e d o a r a la Librăria Țintea.

B u t e n i (Arad) la chioscul de ziare Horga.

Să vărșin (Arad) la depozitul de ziare Bartha.

Nă d l a c (Arad) la Librăria Mariu Weisz.

B u z i a ș, la depozitul de ziare Harasti.

J i m b o l i a la depozitul de ziare I. Barbier.

C i a c o v a la depozitul de ziare Cornel Simonovici.

D e v a la „Informatorul”.

În celelalte centre din Ținut, suntem în curs de organizare.

Viața breslelor

Breasla funcționarilor particulari din Timișoara a fost recunoscută

Timișoara, 3. — Ministerul Muncii prin Decretul Regal No. 2954 din 26 Iulie 1939 publicat în M. Of. No. 173 din 29 Iulie a. c., a recunoscut personalitatea juridică breslei funcționarilor particulari din Ținutul Timiș, cu sediul la Timișoara str. Eminescu 5, al cărei președinte este d. Dumitru Popovici.

Această recunoaștere, s'a dat în urma unei convenții încheiate între cele două bresle de funcționari particulari ce s'au constituit în orașul nostru.

Convenția încheiată, prevede că până la data de 9 Septembrie a. c., cele două bresle trebuie să-și țină adunările generale, în vederea contopirii lor în una singură. Adecă, breasla de sub președinția d-lui dir. Mihai Suciu, să întreacă form convenției, în cea recunoscută.

În felul acesta, se face pace în rândul funcționarilor particulari.

— Stadiul conflictului de muncă del uzinele Titan—Nădrag—Călan. Întruzinele Titan—Nădrag—Călan și muncitorii acestor întreprinderi, în număr de 420, îndeosebi minieri, există în prezent un conflict de muncă. Tratatul dus pentru conciliere la data de 28 Iunie, ar rămas fără nici un rezultat, astfel că în ziua de 29 Iulie, la Cluj, urma să se țină comisia de arbitraj, amânându-se pentru 10 Iulie. Geneza conflictului rezidă din faptul că muncitorii au cerut majorarea salariilor cu 20%, acestea fiind după cum urmează pe zi: zilerii 70 lei, ajutorii de minieri 80 lei, minierii 90 lei, frânarii 84 lei, fochiștii 96 lei, paznicii de noapte 80 lei, cei de zi 70 lei și meseriașii 92 lei. Salarii. — să recunoaștem, — destul de mici. Deasemeni s'a mai cerut ca muncitorii cari locuiesc la o distanță mai mare de 10 km., să primească din partea întreprinderilor câte două perechi de bocanci anual cu prețul de 100 lei perechea.

ȘCOLILE SERVICIULUI SOCIAL

Cine sunt directorii

În Ținutul Timiș funcționează dela 1 August până la 1 Septembrie a. c. Școli de pregătire a tineretului universitar, obligat să presteze Serviciul Social. Aceste școli sunt în următoarele localități: Caransebeș, Ciacova, Deva și Petriș.

La Caransebeș și la Deva tot în cursul acestui luni, mai funcționează, după cum au scris la timp, și câteva școli pentru pregătirea directorilor de Cămine Culturale sitești.

Inaugurarea oficială a acestor cursuri, va avea loc Duminecă 6 August a. c. La Caransebeș va participa și d. dr. Ci u p e Secretarul General al Ținutului, când la orele 11 a. m., în cadrul unui ceremonial deosebit, se va face și sfințirea pavilionului național al școlii.

Directorii acestor școli

Di. Ministru Gusti președ. serviciului social a numit ca directori ai acestor școli, la Ciacova pe d. insp. gen. Sabin E v u ț i a n, directorul Regionalei serv. soc. din Ținutul Timiș și pe d. prof. Ian c u C ă l ț u n, insp. jrdeșean S. S. în Timiș-Torontal, — la Caransebeș, pe d. prof. T o p l i c e a n u, insp. Regionalei S. S. la Deva pe d. dr. Emil C a b a, președ. despr. Astra și președ. sfatului S. S. jud. Hunedoara d-nei și d. Crișan dir. C. C. jud. și la Petriș directorul școlii Permanente.

Clipe de entuziasm și delir

Amintirile a doi români de inimă cari au luat parte la pregătirea instaurării stăpânirii românești în Timișoara

Timișoara, 3. — Faptele frumoase ale trecutului decisive în evoluția istorică a poporului nostru, e bine să le împărtășim generațiilor noi, ca îndreptar și pildă de urmat.

Unul din aceste momente, hotărâtoare în istoria Banatului și care a inaugurat stăpânirea românească, așteptată de veacuri de un popor răbdurii și credincios, a fost intrarea trupelor române în Timișoara, făptuită într-o apoteoză de triumf, la 3 August 1919.

Pentru a reconstitui cât mai fidel acest act istoric, am căutat să stăm de vorbă cu cei cari au luat parte activă la pregătirea și împlinirea lui.

Unii dintre ei au plecat din această viață, ducând cu ei icoana vie a visului milenar împlinit.

Culegând mărturiile celor ce-au rămas, le încrustăm aci cu emoție, pentru generația de acum și cele ce vor veni.

Pregătiri marelui moment

Reînprospătându-și amintirile, dl dr. Nicolae Căpețianu, cunoscutul avocat timișorean, ca unul care a avut rol important în pregătirea intrării armatelor române în Timișoara, începe să ne povestească, mișcat, împrejurările și faptele de atunci.

După ce dr. Aurel Cosma primește numirea de prefect, la începutul lui Iulie 1919, începe organizarea populației dela sate, în mod clandestin și cu mari riscuri, de către ofițerii români de legătură, între cari pomenim pe domniul avocat Bojincea, frații Birăescu, avocat Căpețianu și alții.

În ziua de 27 Iulie, dl dr. Căpețianu, care se găsea pe frontul de nord dela Tiszadada, în luptă cu bolșevicii, primește ordin să se prezinte la prefectura Timișoara, unde a fost atașat ca secretar.

Aici găsește în toiu, preparativele de predare a administrației maghiare.

Asistă la predarea simbolică făcută la 28 Iulie 1919.

Apoi începe pregătirea intrării trupelor române în Timișoara, redactându-se o proclamație către întreaga populație a orașului.

Trupele române, al căror centru de bază se găsea la Lugoj, s'au deplasat lângă Timișoara, pe câmpul dela Ghiroda, sub comanda colonelului Economu.

În ajunul zilei de 3 August, toată lumea era pregătită și aștepta marele eveniment.

Branderile de călăreți, organizate în toate satele bănățene, erau postate în jurul orașului.

Intrarea triumfală s'a făcut în dimineața de 3 August

Ostașii români, sub comanda colonelului Economu apar în coloană de marș la bariera orașului unde-i așteptau prefectul dr. Aurel Cosma, toate autoritățile, banderile de călăreți țărani în frumoase costume naționale și o mulțime imensă.

Aplauze și strigăte de bucurie, întâmpinând falnică armată română, care pune piciorul pe pământul acestui oraș, reîntronând stăpânirea mult așteptată.

Interlocuțiul nostru, continuă apoi a ne descrie momentele de emoție colectivă, de care a fost cuprinsă întreaga românie a Timișoarei, în clipa în care s'a legat firul tradiției de stăpânire românească a acestui pământ, pentru totdeauna. Și, ca o strângere de mână, ne-a părăsit, reluându-și ocupația profesională din care-l întrerusesem, îndemnându-ne să persistăm în lupta noastră patriotică, urmând pilda celor bătrâni.

„Clipe de delir”

Un alt părtaș al luptelor din acea vreme, dl dr. Pavel Nicolaevici, re-a făcut, deasemeni, prețioase confesiuni.

Alături de judecătorul Plavoșin, av. Mezin și alții, dsa a organizat întregul tineret bănățean, în vederea primirii triumfale, în banderile de călăreți, cari la nevoie ar fi putut face față eventualelor tulburări ce s'ar fi produs, din partea populației minoritare.

Pe lângă propaganda ostilă pe care ni-au pregătit-o sârbii, pe toate căile posibile, exista teama unei reacțiuni din partea organizației secrete a tineretului maghiar „Levente”. Se svonea întotdeauna că aceștia vor arunca primăria Timișoarei în aer.

Numeroși fruntași români au fost puși pe listele lor „negre” și sortiți condamnării la moarte.

Dar tineretul nostru, organizat admirabil, ar fi prevenit orice încercare teroristă a ungarilor, a căror organizație secretă era cunoscută și urmărită pas cu pas.

Cu toate acestea, nu s'a întâmplat nimic armatelor române au intrat în Timișoara, găsind o populație supusă și loială.

— „Am trăit clipe de delir, ne spune dl dr. Nicolaevici, la intrarea trupelor române.

Am plecat dela dsa cu inima plină de un sentiment necunoscut, retrăind aievea mărețele clipe istorice și lăsându-l să-și depene amintirile care l-au copleșit, duioase și pline de lumină.

Gruia Floruțiu

Cum a fost luată în primire administrația românească la Timișoara

În dimineața zilei de 28 Iulie 1939 Dr. Aurel Cosma ca prefect al județului Timiș și Torontal și al orașului Timișoara, numit în această calitate de către Consiliul Dirigent Român dela Sibiu, a luat în primire administrația județană și orașenească, lăsând la posturile lor pe toți funcționarii administrativi, cărora le-a ordonat, ca să-și îndeplinească ca și până acum îndatoririle.

CUM S'A PROCEDAT

Înainte de ora 9 noul prefect în societatea d. generalului francez De Tournadre și a d-lui Cornel Crăciun medic din Timișoara au vizitat pe ofițerii de legătură români, mai apoi însoțit de d. gen. Tournadre și d. Dr. Crăciun s'au dus cu un automobil la primărie, unde a făcut cunoscut primarului Iosif Gemi, că cu începerea din aceiași zi a luat în primire administrația comună.

De aci noul prefect cu aceiași însoțitori s'a dus la prefectură căutând pe d. Dr. Martin Filipon numit prefect la timpul său la Timișoara de către sârbi. După ce a aflat, că Filipon nu se mai află în Timișoara, însoțit de subprefectul Alexandru Ferenczy s'au dus în sala de ședință a consiliului județan, unde i-a comunicat celui din urmă, că Consiliul Dirigent dela Sibiu l-a numit pe el ca prefect. L-a făcut apoi atent, ca atât el, cât și ceilalți funcționari județeni să rămână la locul lor și să-și îndeplinească și pe mai departe cu conștiință funcția. I-a atras în urmă atenția mea, că în chestiunile mai importante nu poate dispune decât cu știința și aprobarea prefectului. A dispus apoi, ca până mâine zi la ora 10 să i se facă un raport despre banii publici județeni, ce sumă fac aceia și unde sunt depuși. Totodată a interzis, până la noi dispoziții.

LA POLIȚIE

Sârbii și-au organizat o poliție care să le servească scopurile lăsând numai pe puțini la locul lor din vechile cadre. În fruntea acestei poliții au numit pe

Mihai Zsivanovits, ca șef capitan, care mai înainte a fost un mic funcționar al poliției.

De aceia dela prefectură noul prefect însoțit de către cei arătați a plecat la poliție, oprindu-se în demn la primărie, unde în sala mare era așteptat de către toți funcționarii și consilierii primăriei. Acestora le-a adresat același apel la muncă și îndeplinirea datoriei, ca și celor dela prefectură.

La poliție a somat pe Mihai Zsivanovits să predea oficiul și să-și reocupe postul avut în 1918, menite de intrarea trupelor sârbe în Timișoara.

În postul de prefect de poliție a fost numit S. Stoica fost locotenent în armata română.

La primărie a fost întocmit de asemeni o notă despre banii publici, primarul Geml fiind lăsat să funcționeze și pe mai departe.

Deoarece mobilierul dela prefectură a fost dus în întregime de către sârbi, biroul prefectului a fost instalat provizoriu la primărie.

Târgul de vară al Timișorii

Târgul de țară de vară din anul acesta al Timișorii are loc în zilele de Joi 10 și Vineri 11 August. Joi va fi târg de vite cornute, porci ș. oi, iar Vineri târg de cai. Târg de mărfuri se ține în ambele zile, adică și Joi și Vineri.

În legătură cu acest târg, primăria municipiului comunică spre știință particularilor, că în prima zi de târg, Joi, nimeni nu are voie a vinde cai, iar în ziua doua, Vineri, nimeni nu are voie a veni la târg cu vite cornute, porci, și oi. Se va admite însă și în ziua de Vineri vânzarea animalelor rămase din prima zi.

Aducerea la târg a vitelor este permisă de Joi 10 August, iar a cailor de Vineri 11 August, ora 5 dimineața.

Un funcționar public din Caransebeș în fața Curții de apel din Timișoara

pentru fals în acte publice și delapidare

La Curtea de Apel dela noi a venit ieri spre judecare apelul făcut de fostul agent de urmărire Pavel Fărcășanu dela percepția din Caransebeș, condamnat pentru fals în acte publice și delapidare de tribunalul din Caransebeș la 2 ani închisoare și 3000 lei amendă.

Acuzatul a încasat în repetate rânduri impozitele mai multor contribuabili, fără să mai verse banii în casa percepției.

Facând apel acum în contra mandatului de arestare dat de parchet pentru executarea pedepsei, Curtea de Apel a amânat desbaterile până la 30 August din lipsă de procedură.

Cofirmarea mandatului de arestare al criminalei Ana Drăgan.

Tribunalul Timiș-Torontal, în completul format din dd: Dr. Olariu, președinte; Todan, judecător; Imbroane, procuror și Bulbuc, grefier, a confirmat mandatul de arestare pe 30 zile al criminalei Ana Drăgan, ce și-a înjughiat concubinul în împrejurările relatate de noi într'un număr anterior.

Grav accident de circulație la Arad

Arad, 3. — În dreptul administrației financiare, un autobus din serviciul primăriei, condus de șoferul Ioan Pataki, s'a ciocnit cu o motocicletă condusă de sergentul Ioan Drig, dintr'un regiment din localitate, având ca pasager pe fruntașul Romulus Florut. Ciocnirea a fost atât de puternică încât Romulus Florut a suferit fractura ambelor picioare, iar sergentul Ion Drig câteva leziuni destul de serioase.

Accidentul, desi pare să se fi produs di cauza escesului de viteză a conducătorului motocicletei, a fost determinat de situația specială a locului unde el s'a produs. Anume, în acel loc, pentru vehiculele ce vin dinspre palatul cultural, partea din stânga — direcția de unde vin spre gară toate vehiculele — este ascunsă. Tot așa este ascunsă strada ce vine dela palatul cultural, pentru conducătorii vehiculelor ce vin spre gară. În acel loc nu este nici agent de circulație, iar în fața primăriei este halta autobuzului. Iată atâtea împrejurări cari fac ca locul unde s'a produs acest accident să fie extrem de periculos. Pentru viitor, am propune, ca halta autobuzelor comunale să fie mutată din fața primăriei, în colțul administrației financiare. S'ar produce în felul acesta o descongestionare și o creștere a siguranței prin faptul că autobuzele ar opri acolo, determinând, în mod automat, dacă nu oprirea, dar cel puțin micșorarea vitei vehiculelor din urmă.

Mica publicitate

De închiriat imediat o locuință compusă din 3 camere, antreu și dependințe în Palatul „Palace”. Informațiuni la Banca Românească. Tot acolo de închiriat apartament 2 camere pentru birou.

Caut pentru imediată angajare un arhitect sau inginer constructor diplomat cu practică de preferință român. Adresa la ziar.

Cumpăr costume bărbătești uzate exclusiv la locuința Dvoastră. Obiectele aduse în prăvălia mea nu le cumpăr, dar în urma unei cărți postale s'au aviz telefonice (12-14) mă prezint imediat. Schönbrunn, Timișoara II., Piața Traian 2, etaj I. 2.

Cooperativa Funcționarilor Publici

și-a deschis

Prăvălia de Coloniale și Restaurantul

în noul local din Timișoara I., Str. Lonovici (vis-a-vis de Prefectură) unde se pot obține mărfuri de calitate bună și eftine. În restaurant, care stă deschis Duminecă și în sărbători până la ora închiderii, se servesc mâncări și băuturi alese, cu prețuri foarte reduse, în local cât și la domiciliu.

Menu: cu 18, 25 și 30 lei.

Direcțiunea.

DOROBANȚII

În 3 August 1919 au intrat în Timișoara,

Momente înălțătoare de la intrarea triumfală

Timișoara, 4. August. Pregătiri mai îndelungate pentru primirea armatei române nu s'a putut face din motivul, că nu se știa pozitiv când va sosi în Timișoara. Avizul dat în momentul ultim s'a lăsat ca fulgerul printre români și însuflețirea a fost atât de mare, încât bărbați și femei, tânări și bătrâni, s'au grăbit să ia parte la sărbătoarea cea mare a primirii fraților, cari ne-au adus libertatea dorită de veacuri. Manifestarea publicului pentru acest moment înălțător a fost spontană, instinctivă, iar nu pusă la cale și a decurs în cea mai perfectă ordine, cu toate că afluența de masse a fost enormă.

COMITETUL DE ORGANIZARE

a avut o sarcină foarte grea, de care s'a achitat splendid. Comitetul s'a constituit în

momentul suprem din tinerețea din Timișoara sub conducerea dlor Dr. George Miculescu și Dr. Pavel Nicolaevici, care întimpul scurt, cât le-a stat la dispoziție, au lucrat cu încordare la prelucrarea planului de intrare și de primire a armatei române. Ziua și momentul sosirii armatei s'a știut abia numai cu 3 zile mai înainte. Numai atunci a început organizarea banderilor din provincie și a multiplelor detalii referitoare la primire.

Tinerețea aranjatoare cu toate acestea și-a împlinit îndatorirea cu cel mai mare zel și nimic nu le-a trecut din vedere, ca primirea să fie cât mai splendidă și să decurgă în cea mai perfectă ordine. A fost o primire grandioasă, și superbă. Oboseala conducătorilor aranjeri prin cuvintele de laudă a tuturor a bine respălată.

reși sub conducerea domnului Ionel Plavoșin, toți atâți feciori chipesi ca și cei care a trecut înaintea armatei să vestească sosirea. Pe strada Recașului casele erau împodobite cu steaguri tricolore, cu covoare frumoase și cu flori, iar dealungul străzii și prin case erau înșirată mulțimea care-a aclama și arunca flori la podul din Fabrică

POARTA TRIUMFALA

decorată cu ghirlande de flori, cu drapele și stegulețe tricolore a fost ridicată pentru a vesti viteazului nostru Dorobanț, că noi cu toți strigăm din inimă:

„BINE-AȚI VENIT”
„TRAIASCA ARMATA ROMANA”

după cum a fost inscripția de pe frontispiciu.

Trecând armata pe sub poarta triumfală, înaintea în sunetele clopotelor, aclamată de mulțimea imensă, adunată la capul podului și se oprește între o mare de mulțime la biserică română.

ÎNAINTEA BISERICII

din Fabricul Timișorii, era ridicat un altar improvizat, în fața căruia protopopul Ioan Oprea, asistat de șase preoți, aștepta în ornate bisericești sosirea. După ce se dau jos din trăsurile notabilitățile a ajuns și armata, în frunte cu colonelul Economu. Colonelul descalcă și împreună cu colonelul Constantin Sterea se apropie de altar. Aci drăgălașele fetițe Zina și Stela Magdu l'au întâmpinat cu flori, iar domnișoarele. Lia Adam și Mărioara Fabian i-au oferit câte un buchet de flori. Colonelul adânc mișcat, le sărută mâinile și obrazul. Ajuns înaintea altarului, protopopul Ioan Oprea începe a oficia serviciul divin. Răspunsurile le-a cântat corurile participante din comunele învecinate, iar în decursul serviciului divin muzica militară cânta Ruga. Se cește apoi rugăciunea de ingenuchiere, pentru armată, pentru regele Ferdinand și pentru Regina.

Muzica întonează imnul regal.

Dl. protopop Ioan Oprea, în numele bisericii salută armata.

Domnule colonel!

Biserica noastră drept măritoare și clerul român adunat aici în jurul acestui altar are onoare a Vă saluta cu bucurie și cu o vădită

bucurie, căci dvoastră sunteți solia ce dintăi care ne aduce răsăritul soarelui dreptății prin tot trecutul nostru istoric și trage ca un fir roșu rolul ce l'a avut biserica și clerul în luptele naționale și la făptuirea marelui ideal național.

Biserica a fost busola de care s'a înfrânt toate atacurile îndreptate contra ființei noastre naționale, ea a fost scutul nostru de apărare în vremi de restriști și de gre încercare.

Astăzi suntem deja pe pragul mântuirii noastre și știm că aceste lupte nu ni-se va mai cere dar suntem deplin conștienți, că ni-se impune datorința de a conlucra la asigurarea unor temelii trainice, la întărirea și înflorirea României-mari.

V'asigur dle Colonel, că dacă ne-am și datorința noastră în toate împrejurările grele prin care am trecut până acum, că stăt mai vărtos ne vom ști această datorința de-acum înainte căci este vorba de feni cirea și întărirea țării noastre mame.

Am ferma credință, că Dzeu care ne-a dat putere să înfruntăm toate loviturile grele de care am fost împărtașiți ne va călăuzi, de acum înainte, pe calea cea bună ca să putem fi la culmea chemării noastre.

Am deplină convingere, că Dzeu care ne-a dat minte și tărie de-a nu perde nădejdea în aspirațiunile noastre, ne va da cu atât mai mult de acum înainte inspirațiunea ne cerută ca să fim mai mult ca până acum tari, în iubirea noastră sinceră față de țara și patrie față de limbă, legi și neamul nostru Dzeu ne va ajuta dle Colonel ca să rămânem în focul credinței noastre vecinic sta tornici.

Aceste premise, Biserica și clerul român are onoare a Vă saluta prin rostul meu urădu-vă să ne trăiți, dle Colonel!

La aceasta dl colonel răspunde:

Preasfințite Părinte!

Dumnezeu a fost totdeauna în inimile românilor, în inimile curate cu sentimente nobile, și ne-a învățat ca românul să iubească și să nu trăiască despărțit. Biserica a fost pavăza tuturor românilor dela Traian până astăzi. Dumnezeu ne-a înălțat sufletele și ne-a dat putere ca să biruim; soldatul român a pus baza hotarelor dorite: Nistru Tisa și Dumnezeu ne va ajuta, ca această pe veci să rămână.

În ziua sărbătorii

Aspectul orașului era cu totul schimbat. Flamura noastră tricoloră, care împodobe casele orașului, te transpunea parcă în alte lumi, te simțea oarecum înălțat văzând simbolul neamului nostru că falfăie în bătaia vântului și anunță lumii împlinirea dorinței noastre de veacuri: Dezrobirea de sub jugul secular și preluarea instăpânire a cetății lui Ioan Corvinul și a pământului udat cu sângele strămoșilor noștri. Simțea o bucurie mare la vederea poporului nostru îmbrăcat în haine de sărbătoare, cum în șire lungi, pe jos, în trăsurii, în trupe de călăreți grăbia ca să salute pe luptătorul, care și a dat viața pentru acest simbol, pe mândrul dorobanț român. Trupele de călăreți au fost întâmpinate de aranjierii însărcinați cu conducerea banderului la marginele orașului și de acolo pe strada ce duce la Ghiroda, unde se așteaptă armata. Au sosit cu totul 1500 de călăreți până și din cele mai îndepărtate comune din județ.

Au fost și vre-o 800 de trăsurii cu țărani din toate comunele până la cări a putut străbate vestea sosirii armatei române.

Sosirea armatei

În mijlocul publicului mișcare vie. Toți își îndreaptă privirile spre locul de unde se așteaptă sosirea. A sosit momentul, era ora 10 când între acordurile resunătorului „Deșteaptăte Române” apare armata în frunte cu figura impunătoare a colonelului Virgil Economu. Un potop de strigăte de bucurie răsună în văzduh la apariția dorobanțului român. Publicul aclamă entusiasm, pe când autoritățile, care au eșt într-o întâmpinarea armatei, înaintea. Armata se oprește făcând salutul militar, iar dl. prefect Dr. Aurel Cosma salută armata română și binecuvintează sosirea ei prin următoarele cuvinte:

Domnule Colonel! D-ta fruntea armatei, întâia dată într-o capitală Banatului. 18 veacuri sunt de când vulturii Romiei au năvălit spre răsărit ca să ne deie țara aceasta în care suntem astăzi. De atunci veacuri de-a rândul am avut bucurii puține, supărări multe, după cum arată și istoria. Acum, frații noștri, urmașii acestor vulturii, ați venit în leagăna românilor, vărsând sânge pentru noi, cari am gemut sub stăpânirea străină.

Vă mulțumesc în numele Banatului, cu deosebire în numele Timișorii, că ați venit, căci toți avem o singură inimă, ne-

Poporul din loc și din provincie, care a format convoiul imens, se evaluează la circa 100.000. Problema grea de a ține ordine între mulțime a fost rezolvită din partea poliției de sub conducerea energică a d-lui căp. Sebastian Stoica și a funcționarilor de poliție subordonați, cu cea mai mare îngrijire.

Așteptarea sosirii armatei a fost încordată. Sosirea era anunțată la ora 8.30 străzile orașului întreg erau inundate de o mulțime de zeci de mii postată în lungul trotoarelor deja la 8 ore ca să vadă sosirea trupelor. La ora 8.30 au sosit la vama din strada Recașului un lung șir de automobile și trăsurii cu autoritățile oficiale și alte persoane notabile.

Momentul sosirii trupelor se apropie, privirile tuturor se îndreaptă înzarea drumului, de unde se așteaptă sosirea lor. Sosește banderul de 900 călăreți sub conducerea lui Aurel Mezin. Banderul oferă un tablou minunat. Toți călăreții sunt în haine albe naționale cu căciula de dorobanți, decorați cu panglici tricolore, iar caii cu strae naționale, țesute de femeia română. Feciorii chipesi așezați după sate încep defilarea.

mai fiind nici o barieră, între Nistru și Tisa. Vă doresc mulți ani și să vă simțiți bine la noi, unde sunteți la voi acasă, că tot ce este aici, al vostru este.

Dl. colonel Economu răspunde:

D-le prefect! Aveți în față un batalion de infanterie din regimentul care a luptat în Dobrogea și în Moldova, pe Muscel etc., un batalion organizat de 3 ori. Acest regiment a avut până acum 4000 de morți. Afară de acest batalion mai aveți două baterii de artilerie, care s'au organizat din nou în Ardeal; din fiii Transilvaniei și a României-Vechi. Această înfrățire de arme dovedește, că din eroi de ieri și de astăzi se vor naște eroii de mâine și trecutul e o garanță, că unde a pus piciorul românul, nu va mai da înapoi viu, ci numai în coștug și pe roata de tun. Cu aceiași dragoste vă salut cu care și Dvoastră ne întâmpinați și să păstrăm dragostea noastră și către cel din-tăi cap al țării, către regele Ferdinand! Nesfârșite aclamări.

Convoitul pornește apoi spre oraș, iar armata sub acordurile unui marș, cântat de o excelentă muzică militară urmează în marș între aclamările nesfârșite ale mulțimei. La sfârșitul armatei s'a alăturat convoiului banderului de 800 călă-

În Piața Unirii României și reprezentanții minoritarilor salută armata

Convoitul se pune apoi în mișcare spre Cetate.

Mulțimea însuflețită până la delir, parcă orașul împreună cu armata. Entuziasmul nu se poate descrie. Traversând Fabricul, a cărui străzi erau decorate cu drapele și covoare, armata trece podul ce duce în cetate prin strada Lonovici și se așează în forul Domului. Steagurile noastre tricolore falfăie falnic, ferestrele sunt decorate cu covoare frumoase. În fața prefecturii e așezată o tribună pentru autorități și deputați. Lângă tribună e așezat corul central „Doina”.

În jurul pieței au tras un cordon poliția și jandarmeria română:

După ce s'a așezat banderul de călăreți în jurul pieței, cu fața către tribună, urmează intrarea și defilarea armatei compusă din 2 batalioane de infanterie a regimentului 2 din Românești, 2 companii de mitraliere și baterii de artilerie. Trupele le trece în revistă colonelul de jandarmi Constantin Sterea, trecând apoi înaintea tribunei cu steagul sdrențuit al regimentului, cu șase

dorobanți. Colonelul Economu se apropie de tribună, stând călare cu figura simpatică, ca să priească salutul autorităților.

Apare la tribună protopopul Ioan Oprea rostind următorul discurs de bineventare:

Dle Colonel, dlor ofițeri, bravi ostași!

În numele populațiunii române adunată în așa număr impozant, la această mare sărbătoare națională, îmi dați voie să vă spun: Bine ați venit.

V'am așteptat cu dor și astăzi Vă întâmpinăm cu brațele deschise pe meileagurii mănoase din inima Banatului.

Veacuri întregi a tănuțit și zăvorât în inima și sufletul nostru de buni Români și sul împlinit pe moment de spada însângerată a Voevodului Mihailu Viteazul, eroul deli câmpia Turzii.

De atunci și până azi, sa'u sfârșit toți înaintașii noștri cu acest dor, cu acest vis și sufletul lor, pe care ni-l'au lăsat moștenin din neam în neam.

Și acum dle Colonel, sosit-a plinirea vârmii. În focul năpraznic ce a cuprins tot țogolul pământului, țara Românească

DESROBITORI

în entuziasmul delirant al Bănăţenilor a armatei române în Capitala Banatului

adus pentru un ideal jertfe de sute de mii de vieţi, sânge scump, a stropit şi adăpat vastele câmpuri de bătaie. Dispreţul de viaţă a ofiţerilor români, luptători vecinic în fruntea ostaşilor lor, în rândurile, şi coloanele cele dintâi, jertfirea de sine a dorobanţului român, care ştie să asculte, să rămână la locul fixat de comandantul său, ca stânca de granit, să rabde şi dacă trebuie să moară pentru idealul sfânt al neamului său, sunt tot atâtea virtuţi alese care au pus lumea în uimire.

Bravi ostaşi, vecinic în mijlocul vostru cu chipul blând de arhanghel desrobitor a M. S. Regelui tuturor Românilor, Ferdinand I. aţi prins duh din sufletul Lui şi aţi ştiut să opriţi la Oituz şi Mărăşeşti cu trupurile şi pepturile voastre goale, fără căşti pe cap, cu cuţitul între dinţi, puhoiul neamţului, care a voit să vă pună şi vouă şi urmaşilor voştri din neam, lanţul sclăviei în grumaz; voi aţi ştiut să întrupeţi în faptă cuvintele comandantului general dela Mărăşeşti, acum, „durere, de pioasă memorie, E. Grigorescu, care a telegrafiat duşmanului său generalului Mackensen, celebrele cuvinte: „Pe aici nu se trece”. Şi nu s'a trecut, căci trebuia să treacă peste şirul nesfârşit de cruci dela miile de morminte ale eroilor noştri, trebuia să treacă peste trupurile dorobanţului român, care în frunte cu Marele Căpitan Regele Ferdinand I. şi cu bravii Lui ofiţeri, a ştiut să înregistreze cea mai frumoasă pagină în istoria neamului românesc.

Cu sângele ostaşului român este stropit şi sigilat zapisul înfăptuirii şi închegării neamului românesc într'o unitate puternică şi indivizibilă. Cu preţul sângelui vostru aţi rupt toate zăgăzurile ce erau între noi şi între voi, aţi asigurat neamului românesc suveranitate complectă şi pe noi ne-aţi făcut părtaşi de comoara ce ne-o lăsară pe patul morţii strămoşii noştri.

Din mii şi mii de puteri vă răsună astăzi dle Colonel: „Osana, bine este cuvântat cel ce vine întru numele Domnului”. Ştim dle Colonel şi bravi ostaşi, că veniţi în numele Domnului, căci ne aduceţi cu voi pacea, ne aduceţi cu voi comoara dreptăţii pentru fie care cetăţan din aceasta pârţi, în aceea măsură. Ne cunoaşteţi trecutul, e prisos să ne mai plângem de ceea ce trecute, căci momentele aceste sărbătoreşti pe cari acum le gustăm, nu-i permis să fie tulburate cu nici un fel de act care ar denota lipsă de nobleţă la neamul românesc. Accentuăm, noi nu cerem moartea păcătosului el să se întoarcă şi să fie viu. Noi nu cerem privilegiu pentru noi, din contră cerem să fim trataţi, toţi cetăţenii fără deosebire cu aceea bunăvoinţă, cu aceea dragoste, cu aceea dreptate, căci în noua Ţară Românească vom să fim toţi fraţi şi cetăţeni egal îndreptăţiţi. Conclucraţi intracolo ca să ştie toţi acei cari au've-o nedumerire, că neamul românesc nu este prigonitorul nimănu, ci mai presus de toate ocrotitorul tuturor şi tuturor ni-zuinţilor bune, nobile şi folositoare.

Dle Colonel dlor ofiţeri, şi bravi ostaşi! Vă îmbrăţişăm cu toată căldura inimii noastre de bună venire pe pământul nostru, ne închinăm înaintea izbandei naţionale înfăptuită prin vitejia braţelor voastre, şi i semnul biruinţei, a păcii şi a dreptăţii pe cari ne-o aduceţi plecăm genunchiul nostru înaintea drapelului vostru sdrănţuit de gloanţe şi zicem.

Trăiască Maj. Sa. Regele Ferdinand!
Trăiască Maj. S. Regina Maria şi augusta casă domnitore!

Trăiască Dl. Colonel Virgil Economu!
Trăiască brava armată română!

Răspunde colonelul Economu.

Preasfinţite Părinte!

Nu sunt cuvinte, cari să incapă în gură şi nici sentimente turnate în inimă ca să prădă spunem simţemintele soldatului român din

clipele aceste mari ale neamului românesc. Ne bucurăm tot aşa ca şi D-voastră, că una suntem de când s'a zămislit neamul românesc pe pământ. De atunci am gândit într'un fel, a văzut o mamă România, care cu dor a aşteptat să ne strângă pe toţi la pieptul ei. Azi România, ne îmbrăţişează pe toţi cu aceeaş căldură, că toţi am făcut jertfe.

Dvoastră aţi avut credinţă, noi rege şi arată. Dvoastră aţi avut idee şi ne-aţi dat şi soldaţi. Generalul Drăgălina a fost de aici din Banat, acu cu toţi să ne ridicăm la înălţimea chemării, că rostul vremii e al nostru. Acesta-i pământul, care l'am stropit cu sângele şi cu dragostea noastră, din care va ieşi o Românie tare. Cu aceste sentimente,

La 3 August

Ocuparea Budapestei de către armatele române

400 de roşiori români pun stăpânire pe capitala vrăşmaşului milenar

Raidul Generalului Rusescu

Un strălucit epizod din războiul cu Ungaria Sovietică

Timişoara, 3. — În ziua de 3 August se împlinesc 20 de ani nu numai dela intrarea celor dintâi trupe româneşti la Timişoara. În aceeaşi zi a văzut şi Budapesta trufaşa primele uniforme valahe. Copitele cailor roşiorilor români au răsunat pe pavelele capitalei maghiare, clare ca bătăile orologiului Istoriei: ceasul s'a împlinit!

Data „oficială” a ocupării Budapestei este 4 August. În această zi la ora 18 şi-au făcut cu solemnitate intrarea trupele generalului Holban, defilând marşial pe Andrassy-ut, cea mai frumoasă arteră a capitalei de pe Dunăre. Un detaşament compus din Regimentul 4 Vânători, un divizion din Regimentul 23 Artilerie şi un divizion din Reg. 6 Roşiori — iată trupele cari au intrat, în acelaş timp, în cărţile de istorie.

Raidul Brigăzii 4 Roşiori

Şi totuşi în ajun, la 3 August, un pumn de călăreţi români, făcând un act de bravură, cu risul de a trece în Consiliu de Război ocupase Budapesta! Dar să luăm faptele la rând.

În zorii zilei de 30 Iulie 1919, se declanşază ofensiva românească, răspuns la neîncetatele atacuri ale armatei roşii maghiare. La ora 5 dimineaţa, la Tiszabö, Divizia 1 Vânători trece podul, construit în pripă de pionierii români, sub privirea scâldată în lacrimi a Regelui Ferdinand I şi a Reginei Maria. A doua şi alte trupe româneşti trec la Kisköre. Cinci divizii de infanterie şi una de cavalerie se află de acum pe malul drept. Catastrofa armatei lui Bela Kun a antrenat în cădere şi regimul sovietic maghiar. În ziua de 1 August, dictatorul roşu a predat puterea unui guvern socialist moderat, prezidat de Peidl, şi a fugit în Austria.

Înaintând fulgerător, grupul generalului Holban se află în ziua de 3 August la câţiva kilometri de Budapesta. Brigada 4 Roşiori, de sub comanda generalului Rusescu, care se afla la Alberti-irsa, primeşte ordinul să plece spre Sud, în direcţia Kecskemét, pentru a împiedeca trupele maghiare de acolo să treacă linia franco-sârbească. Capturarea unui important material trebuia asigurată prin această mişcare.

Generalul Rusescu, avangarda cea mai înaintată spre Budapesta, îşi vedea spulberată speranţa de a intra cel dintâi în capitala Ungariei. Avea intuiţia precisă că cea mai mică forţă armată era suficientă pentru ocuparea oraşului de un

milion de locuitori, atât de mare e bandada acolo. În ajun primise o delegaţie Italiană care îl ruga în numele colonelului Romanelli — celebru pentru maghiarofilia sa — să oprească înaintarea. Rugămintea aceasta i se părea semn clar că trebuia să acţioneze imediat!

„Neexecutare de ordin”

Cu dela sine putere generalul Rusescu modifică ordinul primit. Trimite spre Kecskemét Reg. 11 cu cinci escadroane sub comanda lt. colonelului adj. Athanasescu. Luând Reg. 6 Roşiori, cu numai trei escadroane, cu un efectiv de 400 săbii, două tunuri şi două grupuri de mitraliere, generalul Rusescu, demn tradiţiei de îndrăzneală a armeei cavaleriei, pleacă în trab spre Budapesta.

O delegaţie a generalului Peidl încearcă să-l oprească:

— „N'am timp să vă ascult! Poftiţi la Cartierul General!” le răspunde.

Artileria românească (două tunuri!) este pusă în baterie, cu ţevile îndreptate asupra Budapestei, iar generalul Rusescu pleacă singur în oraş să discute cu guvernul maghiar condiţiile predării.

I se atrage atenţia că guvernul dispune în capitală de trei regimente de armată regulată, cu un efectiv de 7000 de oameni, şi de batalioanele muncitoreşti, numărând mai multe zeci de mii de oameni înarmaţi.

Generalul Rusescu ascultă calm ce i se spune. Apoi îşi pune ceasul pe masă.

— „Dacă într'o oră nu mă întorc, artileria mea va deschide focul!”

În cazarma „József Föherceg”

Peidl cedează. Un ordin telefonic pleacă. La ora 8 seara, roşiorii descălecă în curtea cazarmii de husari „Arhiducele Iosif”. Peste drum, o cazarmă înşesată cu trupe roşii maghiare. Nu se ştie din ce cauză: din respect pentru cele 12 mitraliere româneşti, cari îşi căscău ţevile spre ei, sau din lipsa unui comandant hotărît, bolşevicii se sfătuiesc toată noaptea, dar nu atacă.

A doua zi, alte parlamentări. O delegaţie franco-engleză vine anume dela Viena. Generalul Rusescu este sfătuit să plece. Seara de 4 August se apropie, iar noaptea a doua se anunţă periculoasă pentru cei 400 de roşiori . . .

În sfârşit, la ora 6 seara, trupele Diviziei 1 Infanterie trec bariera oraşului. Budapesta este ocupată oficial!

în numele soldaţilor, în numele acelor ce m'au trimis, şi în numele meu, care mă simt omul înaintea Dumnezeui strig: Trăiască România Mare!

Urale nesfârşite Corul intonează Deşteaptă-te Române!

Apare apoi Geml, primarul oraşului şi numele cetăţenilor cu cea mai mare încredere salută armata română şi cere sprijinul acesteia. Oferă apoi tradiţionala pâine şi sare. Colonelul mănă o bucată din aceasta şi se adresează primarului oraşului:

Suntem mişcaţi de omagiile ce ne aduceţi şi vă salutăm şi noi cu toată frăţia şi nobleţea de sentimente, Românul n'a fost nici odată răsbunător. În România oricare naţiune, oricare confesiune se poate desvolta sub cerul liber al democraţiei. Vă asigurăm de nobleţea curăţeniei sentimentelor şi de cea mai cavalerescă purtare.

Viceşpanul Fereczy salută apoi armata română în numele comitatului la care colonelul Economu răspunde, că sub scutul armatei populaţia se va desvolta în linişte şi agricultorii de aici cu cei de dincolo vor duce la izbândă problema grea a alimentaţiei.

Mai vorbeşte protopopul sârb Novacovic în numele bisericii şi a poporului sârb, salută armata română şi aclamă pe regele Ferdinand. Colonelul răspunde, că datorinţa României e să trăiască în bun înţelegere cu cari au lucrat pentru eliberarea patriei şi a culturii. Îi asigură că n'a uitat amiciţia seculară a acestor două popoare, care amiciţiile vă rămânea şi de aici înainte. Face urări poporului sârb şi regelui Petru.

Apare dl. Karl Möller şi în numele şvabilor din Banat salută armata română, în care vede scutul muncii şi sperază că şvabit şi românii vor trăii în bună înţelegere şi ambele naţiuni îşi vor putea cultiva cultura. Cere scutul armatei pentru şvabii bănăţeni.

Colonelul îi asigură, că înfrăţirea între aceste două popoare va să crească şi să se întărească. Aici avem lipsă de braţe muncitoare, de linişte şi disciplină şi nu vom tolera element de disordine.

Dr. Albert Márton vorbeşte în numele maghiarilor din Timişoara. Când aminteşte, că vorbeşte în numele populaţiei maghiare din Timişoara, care e în majoritate, publicul a protestat energic contra acestei afirmări nedrepte. Cere apoi scutul armatei pentru toţi locuitorii fără deosebire de naţionalitate şi religione.

Colonelul îi asigură, că fie maghiarii aici în majoritate, fie în minoritate, vor trăi mai liberi decum au trăit românii din Transilvania şi Banat sub domnia maghiară. Îi asigură de nobleţea sentimentelor române şi de dorinţa frăţiei de rase din Ardeal şi Banat.

După acea Dna Adam păşeşte înaintea colonelului şi talmăcind sentimentele de dragoste şi de admiraţie ale femeii române faţă de armata română şi de România Mamă, în numele damelor române oferă colonelului un superb buchet de flori.

Colonelul emoţionat mulţumeşte zicând, că dacă manifestaţiile publicului sunt până la delir, ce să zică atunci când florile vin dela flori. Dvoastră închegaţi temelia României de mâine şi doresc ca fiii României de mâine să aibă acelaş sentiment ca şi Dvoastră.

Corul sub conducerea Dnui Iosif Velceanu intonează: „Eroi au fost . . .”, iar sub conducerea dnui Ioanovic, „Imnul regal”.

Armata română sub conducerea dnui Colonel Economu defilează încă odată înaintea dnui Colonel Constantin Sterea şi a dnui prefect Dr. Aurel Cosma.

Publicul la ora 1.30 se înprăstie cu cele mai plăcute amintiri. După festivitate a avut loc un prâns comun în casina militară.

Ziua accidentelor de automobil

Câte o ciocnire pe oră
Neatenția șoferilor trebuie sancționată

Timișoara. — Zilele din urmă au cunoscut o adevărată avalanșă de accidente de automobil, al căror șir a culminat cu ziua de ieri, când s'au întâmplat 4 accidente, la intervale foarte mici, în diferite părți ale orașului.

Neatenția șoferilor ar trebui aspru sancționată și socotim că necesitatea unei „judecării de urgență” după chipul celei din București, devine foarte actuală.

Inregistrăm cronologic accidentele întâmplate ieri, cari s'au soldat, din ferice, fără victime.

La orele 12.30, în str. I. C. Brătianu, în apropierea restaurantului Victoria, camionul Nr. 232 Tms, condus de șoferul Sărăilă Pavel, de fel din comuna Cermei, județul Arad, a lovit pe biciclistul Sohanek Mihai, sfărâându-l, complect bicicleta. Numitul s'a ales cu leziuni grave la piciorul stâng. Cu ajutorul Salvării a fost transportat la sanatoriul Bega

O altă ciocnire s'a produs în str. Iosif

Vulcan, la orele 17 p. m. Taxiul Nr. 2028 Tms, la al cărui volan era șoferul Arnold Jakobfi, din Str. Wilhelm Mühle 36, a lovit puternic trăsura cu Nr. 778 T., proprietatea lui Fränkl Lazar, din str. Dorobanților 32.

Atât trăsura, cât și taxiul au suferit mici avarii.

Un tânăr biciclist de 13 ani, Maxici Carol, din str. Vlădica Bădescu 7, a fost lovit ieri pe la orele 18.30, în Boulevardul Regele Carol II. de taxiul 2029 Tms, pe când făcea o plimbare.

Bietul copil s'ales cu bicicleta făcută praf.

În Calea Aradului, pe la orele 20.25, automobilul 2063 Tms, condus de șoferul Monosi Pavel, din Moșnița Nouă a lovit de Vene Mozer, din str. Eugen de Savoia 1, sfărâându-i bicicleta cu care traversa drumul.

Dună cum se vede, ziua de ieri a fost fatală biciclistilor și norocoasă fabricanților de biciclete.

Coloniștii din Albina

Timișoara, 3 August. Alaltăeri domnul primpretor al plasei centrale dr. Pavel Manta a făcut o inspecție administrativă în comuna Albina care este înfiripată din coloniștii aduși în număr de cinci sute din județul Sibiuului, anume din comuna Sebeșul de jos. Această comună este aleasă a fi comună model în plasa centrală. Locuitorii ei aduși aci în 1930 sunt de o hărnicie rară, sănătoși, iar numericește se află în continuă propășire. În acest an de pildă, au fost 7 nașteri și nici un caz de moarte, iar anul trecut numărul cazurilor de moarte a fost infim de scăzut față de acela al nașterilor, ceiace ar trebui să se întâmple pe întreg întinsul Bănățului acesta devenit serios obiect de discuție în privința denatalității și depopulării. Neamurile acestea de ardeleni colonizați dau exemple frumoase de ordine și disciplină. Copiii, sunt în număr de 70 care frecventează în anul școlar cursurile, ceiace este cotă laudabilă, raportând acest număr de copii școlari la acela al populației de abia 500 de suflete. Ocupația de căpetenie este agricultura și creșterea vitei, din care ei își câștigă nu numai strictul necesar ci își pot dezvolta chiar gospodăria ce o au. De fapt au fost improprietăriți cu pământ bun și cu loturi frumoase cari permit, dacă omul muncește singur și cu hărnicie pământul, un trai onorabil scutit de lipsuri. Fiecare colonist a primit la colonizarea sa în Albina, câte 14 (patru-

sprezece) jugăre de pământ arabil și câte două jugăre de izlaz sau pășunat. Gospodăriile se prezintă excelent, curate și îngrijite.

Din partea Ținutului li s'a promis a li se acorda ajutorul necesar pentru clădirea unei biserici, edificarea primăriei și a căminului cultural pe care încă nu le au. Socotim că ajutorul pe care-l dă oficialitate în asemenea comune ca Albina se face cu întreagă tragerea de inimă dat fiind progresul pe care Albina îl face pe toate tărâmurile. Este un cuib sănătos de românism și trebuie sprijinit spre a întări pe aceste meleaguri, cu altoi desprins din părțile românești ale Sibiuului, viața noastră românească.

Comparativ, dl. dr. Pavel Manta ne declară despre comuna vecină Moșnița, în care de asemenea a făcut obișnuita inspecție administrativă, că ea este în continuă descreștere. Populația comunei Moșnița-veche în loc să se înmulțească înregistrează anual o mai mare mortalitate decât natalitate. Moșnița-veche este de altfel pe treaptă egală cu majoritatea satelor noastre bănățene de care Institutul de Cercetări Sociale se preocupă spre a găsi cauzalitatea și remediul necesar salvării românismului ce prin scăderea cazurilor de naștere și sporirea celor de moarte, se rarefiază și slăbește ca forță în această graniță de apus a țării unde se cere un zid de piepturi vitejești spre a le opune furtunilor cari amenință.

— a. b. —

Cronica judiciară

Interesant caz de autocitate a lucrului judecat
Procesul unui hoț de haine, condamnat de două ori de tribunalul din Arad pentru același furt la Curtea de Apel din Timișoara

Timișoara, 3. — Curtea de Apel din Timișoara, în completul de vacanță urmat din dd: Șcarlat Constantinescu, președinte; Ștefan Isacu și R. Orezeanu, asesori; G. Oprisenescu, procuror, grefier fiind d. I. Ploșteanu, a desbătut ieri o interesantă constestație contra unui mandat de arestare a parchetului din Arad, făcută de un hoț de haine. Ioan Bădescu din Turnu-Severin, care a fost judecat și condamnat de două ori pentru același lucru.

A dosit hainele elevilor, ca să-și facă bani de drum la Cluj.

În seara zilei de 10 Octombrie 1937, fiind la Arad, Ioan Bădescu s'a furișat, nebăgat de nimeni 'n seamă, în dormitoarele internatului Școlii de Meserii C. F. R., unde a controbăit prin dulapurile elevilor, până a dat peste mai multe costume de haine, albituri și pantofi, pe care le-a luat cu dânsul. A doua zi le-a vândut la Timișoara, în piața de vechituri, făcându-și bani de drum, ca să plece la Cluj. În ziua următoare s'a și urcat în tren și a plecat.

Început pe mâna poliției clujene, hoțul dezertează de sub escortă.

În capitala Ardealului însă, poliția i-a venit de hac și i-a expedit, sub paza unui sergent, chesturei din Arad. Pe drum, Ioan Bădescu a profitat de un moment de neatenție a poliștului și s'a furișat pe coridorul vagonului, de unde a sărit afară și și-a pierdut urma din nou.

Mustrat însă de conștiință, și fiindu-i frică și de vigilența poliției, peste vre-o câțva timp s'a prezentat singur la un comisariat din Arad. De acolo a fost înaintat parchetului depe lângă tribunalul arădan, care i-a dresat actele de dare în judecată.

Judecându-l, tribunalul arădan l-a condamnat la 3 luni închisoare corecțională, cu suspendarea pedepsei pe un timp de încercare de 3 ani, pe considerentul că nu a mai făcut o altă faptă rea.

Condamnatul nemulțumit de sentință, a făcut apel. Dar Curtea de Apel a menținut pedeapsa dată de tribunal.

A doua judecată pentru aceeași faptă.

Concomitent cu aceasta, fiind sesizat de Inspectoratul C. F. R., parchetul i-a dresat hoțului un alt rând de acte de dare în judecată, fără să se mai gândească la cele anterioare. Așa, Ioan Bădescu a ajuns din nou în fața aceluiași tribunal, care l-a condamnat, a doua oră, pentru același lucru. De astă dată, sentința era mai gravă. Ea prevedea o pedeapsă de 1 an de zile închisoare corecțională, în loc de 3 luni, cum glăsuia ceealaltă sentință.

Codamnatul a făcut și de astă dată apel, iar Curtea i-a redus pedeapsă de 1 an la 6 luni.

Hotărârea Curții de Apel rămânând definitivă, parchetul a emis mandatul de arestare a hoțului. Urmând ca acesta să-și facă stagiul hotărât de Curte.

Din două, e valabilă prima sentință.

Acum, pe baza „autorității lucrului judecat”, condamnatul s'a adresat de nou justiției, contestând mandatul parchetului.

Curtea de Apel i-a admis constestația rămânând la prima sentință: aceea de 6 luni, cu suspendarea pedepsei pe 3 ani și anulând — în consecință — și mandatul de arestare.

Profesorul distrat este o invenție a humoristilor?

Profesorul distrat a fost din cele mai vechi timpuri un subiect favorit al revistei humoristice. Într'adevăr e hilariant profesorul cu barbă respectabilă, care pleacă de acasă cu nelipsita-i umbrelă să arunce în cutie o scrisoare și aruncă în locul acesteia umbrela. Sau profesorul care își udă florile în grădină cu umbrela deschisă pentru că început să plouă.

Nu mai puțin caragnioasă e întâmplarea profesorului care cu intenția de a se sinucide își leagă o frânghie în jurul pieptului și se spânzură de un copac, apoi foarte mirat cu ceasul în mână exclamă „nu pot să înțeleg cum de nu am murit, doar de o oră sunt spânzurat”.

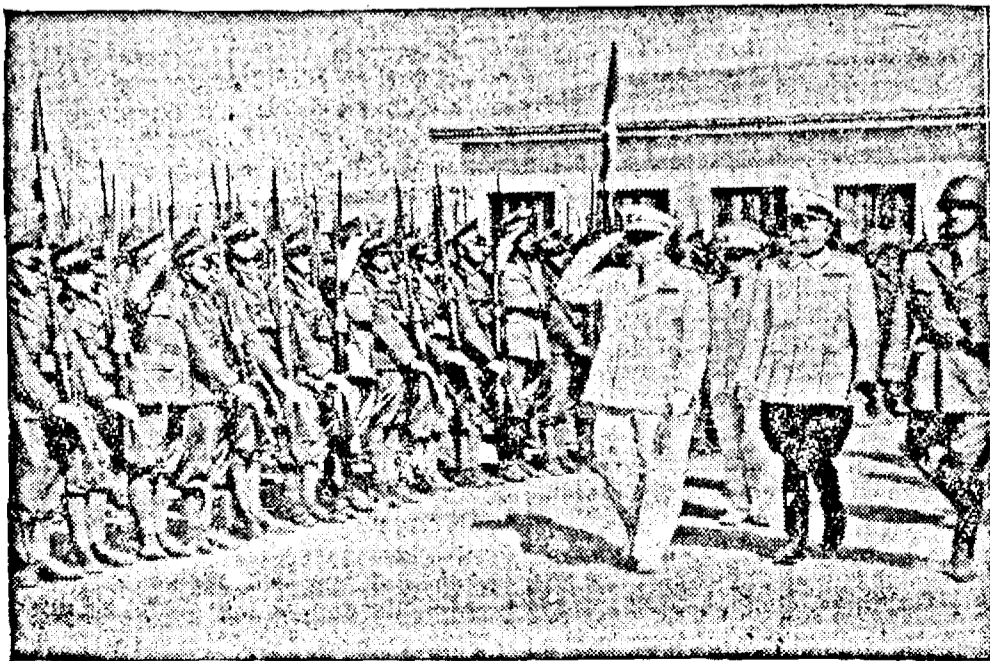
Dar acestea nu sunt decât invenții ale humoristilor, iată însă unele autentice.

Isac Newton, marele fizician, era atât de distrat încât într'o zi a fost surprins ținând în mână un ou și privind țintă la ceasul său care fierbea într'o oală cu apă. Un alt distrat celebru a fost fizicianul Andre Marie Ampère, cel cu măsurarea intensității curentului electric. Ampère avea o pisică și pentru că lipsea des de acasă făcu în ușa o gaură, ca pisica să poată ieși și intra în rol.

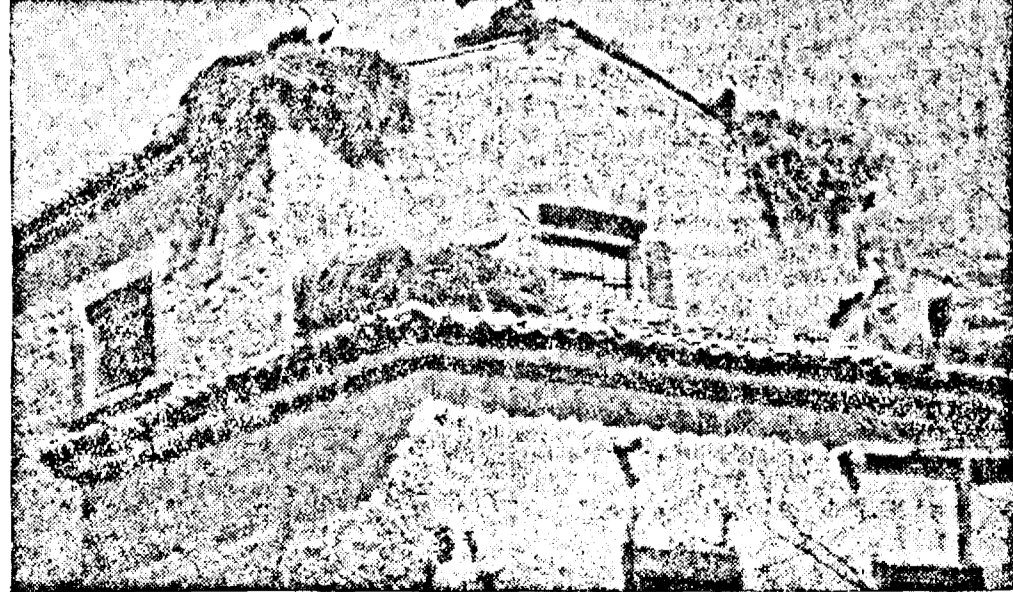
Intr'o zi pisica avu pui, atunci Ampère tăie în ușa încă o gaură, mai mică însă, pentru pui.

Marele Louis Pasteur, celebrul bacteriolog francez, la un dineu, explica vecinilor sale de masă cât de periculos e să mănâncă fructe nespălate, câte mii de microbi sunt pe orice obiect pe care-l atingem, însăși o adevărată prelegere de igienă; Într'e timp marele savant cu multă atenție spăla un strugure într'un pahar cu apă și după ce-l mănâcă, în focul prelegerii bău paharul dintr'o înghițitură.

R. A.

Generalul Pasiari trecând în revistă trupele albaneze din Tirana.

Orășelul Larissa din Grecia este un adevărat raiu al berzelor, sunt case pe cari se află opt până la zece cuiburi de barză. Sunt de altfel, sate grecești în care numărul berzelor întrec pe al locuitorilor. În fotografie vedem numai palma cuiburi pe aceeași casă.

Semnificatia manevrelor italiene

Prima lovitură a puterilor democrate se plănuiește
contra Italiei -- crede presa italiană

Experimentarea unui nou fel de automobil blindat

Roma, 3 (Rador). — Ziarul „Gazzetta del Popolo” din Torino, comentând marile manevre italiene, subliniază între altele că planul marilor democrații, împotriva puterilor axei, se bazează pe certitudine că în caz de război prima lovitură mai gravă ar fi dată contra Italiei.

Această orientare a acțiunii țărilor democratice contra statelor totalitare face să reiasă semnificatia deosebită a manevrelor actuale, în cursul cărora Italia fascistă întrebuințează cele mai puternice dintre mijloacele sale de a duce un eventual război.

DECLARAȚIILE SUBSECRETARULUI DE STAT LA MINISTERUL DE RĂZBOI FACUTE PRESEI AMICE

Milano, 3 (Rador). — Generalul Parianii, subsecretar de stat la ministerul de război, primind ziaristi germani, spanioli, unguri și japonezi invitați să asiste la manevrele armatei italiene din valea fluviului Po, le-a arătat scopul operațiilor în curs.

Principiul dela care pleacă armata ce dă atacul este de a rupe frontul și de a exploata succesul mai înainte ca inamicul să poată reacționa.

Generalul Parianii a auzat totodata că armata italiană posedă un nou fel de

automobile blindate și care de luptă cari vor fi experimentate în timpul actualelor manevre.

Generalul Parianii a mai declarat ziaristilor că în prima zi a manevrelor din valea Po, unitățile au parcurs distanțe de câte 400 km.

MUSSOLINI ZBOARA DEASUPRA ZONEI MANEVRELOR

În cursul dimineții, d. Mussolini a sburat cu avionul său trimotor pe deasupra zonei manevrelor, inspectând timp de două ore dispozitivul unităților. Regele Impărat Victor Emanuel se află și el pe câmpul de manevre.

Conferința prefectilor

Timișoara, 3. Pentru Miercuri dimineața au fost convocați la o consfățuire, la rezidența regală a Ținutului Timiș, de către dl. secretar general dr. Gh. Ciupe, toți prefectii din Ținut.

La consfățuire au participat d-nii col. V. Popovici, prefectul județului Timiș-Torontal, col. C. Bengliu, prefectul județului Hunedoara, dl. col. P. Boitan, prefectul județului Severin, dl. col. D. Stînghe, prefectul județului Arad și dl. col. P. Seracin, prefectul județului Caraș.

S'au discutat chestiuni în legătură cu întocmirea listelor de naționalitate, iar d-nii prefectii ai județelor din Ținut au făcut rapoarte despre lucrările executate în județele respective: biserici, școli, primării, cămine culturale, fântâni, grajduri comunale etc.

Prefecții au fost solicitați să se îngrijească de echipele necesare pentru buna reușită a corțegiilor etnografice ce se vor organiza în timpul congresului general al „Astrei” din acest an (9—12 Septembrie).

S'a mai discutat apoi chestiunea cooperativelor de lăptării, prefectii de județe urmând a decide în cari localități să se înființeze asemenea cooperative.

La sfârșitul consfățuirii, s'au discutat mai multe chestiuni de tehnică administrativă.

De ieri până azi

OFIȚERI ȘI SOLDAȚI AVIATORI CEHI ÎN LEGIUNEA STREINĂ FRANCOEZĂ

Paris, 3. Agenția Ștefani crede a ști că 541 foști ofițeri, subofițeri și soldați din aviația Cehoslovacă, cari s'au refugiat după anexarea de către Reich a Cehiei, vor fi trimiși în Africa de Nord și încadrați în mare parte în Legiunea Străină.

VIOLENT INCIDENT ÎN CAMERA UNGARĂ

BUDAPESTA, 3. Agenția „Havas” transmite: Un violent incident s'a produs în Camera Ungară. Șeful „Crucilor cu săgeți” Hubay, pretinzând că s'au format în Polonia legumi ungare pentru a combate Reichul „cu ajutorul ungar”, dl. Keresztes Fischer, ministrul de Interne, a precizat că, după informațiile sale, este vorba doar de 7 membri ai unei organizații de stânga ungare, care a fost dizolvată și cari s'au refugiat în Polonia unde se pare că vor să formeze o legiune. Ministrul de Interne a dat asigurări liniștitoare șefului național-socialiștilor ungari spunându-i că au fost luate măsurile necesare.

ARESTAREA UNOR NAȚIONALISTI UCRAINIENI ÎN POLONIA

Varșovia, 3. Agenția „Pat” transmite: În urma strângerii de documente cari dovedesc că există o cooperare între unele persoane din Polonia și anumite cercuri ce acționează din afară țării, autoritățile judiciare au dispus arestarea în mai multe localități din Sudeștul Poloniei, a mai multor membri ai organizației naționaliste ucrainene, inculpați de activitate subversivă.

Cei arestați vor fi judecați după procedura ordinară.

PRINCIPELE REGENT PAUL AL JUGOSLAVIEI SUPUS UNEI GRELE OPERAȚII LA LONDRA

Londra, 3. (Rador). Marți după amiază s'a dat următorul comunicat de Palatul Buckingham:

Principele Regent Paul al Jugoslaviei, care a fost operat cu succes în cursul săptămânii trecute pentru a i se înlătura un

dinte adânc înrădăcinat, a părăsit Marți sanatoriul. Operația la care a fost supus Alteța Sa Regală, nu a fost ușoară sau de mică importanță, așa cum din greșală s'a afirmat săptămâna trecută de către presă, ci di contra una dintre cele mai grele din chirurgia dentală.

ÎN JURUL SCRISORILOR D-LUI KING-HALL

Londra, 3. (Rador). Ziarele engleze se fac ecoul protestelor adresate autorităților britanice de către cetățeni englezi a căror corespondență este deschisă de cenzura germană.

„News Chronicle” arată că ministrul de externe și de poștă al Marii Britanii examinează reclamațiile primite în această privință.

New York, 3. (Rador.) Agenția „Press” află din sursă bine informată că și în Statele Unite se va folosi sistemul King-Hall pentru informarea publicului german asupra adevăratei situații internaționale. Sistemul informației prin corespondență va fi folosit și pentru informarea opiniei publice italiene și japoneze.

DL. EUGEN ȚITEANU, MINISTRUL PRESEI ȘI PROPAGANDEI, LA PARIS

LONDRA, 3. (Rador.) Dl. Eugen Țiteanu subsecretar de stat al presei și propagandei, a părăsit Marți după amiază Londra.

D-se a fost salutat la aeroportul Croydon de către dl. V. V. Țilea, ministrul României, și personalul Legăției.

Dl. Țiteanu se oprește câteva zile la Paris, de unde revine direct în țară.

Sâmbătă trecută dl. Eugen Țiteanu și dl. V. V. Țilea au fost invitați la castelul său de lordul Londonderry.

Citiți ziarul
„DACIA”

Anglia acordă Poloniei credit de 8 milioane lire sterline

LONDRA, 3. Azi s'a semnat la Londra, 8.063.300 lire sterline pentru cumpărarea acordului între Anglia și Polonia pe baza cărui se acordă Poloniei un credit de de produse britanice.

Declinul prestigiului german

BERLIN, 3. — Agenția Havas anunță din Berlin că după alarma provocată de înapoiera, înopinată la Berlin a d-lor Hitler și Ribbentrop, în cursul zilei de Vieri, oprinia publică germană manifestă acum mai mult optimism. În cercurile politice germane se observa o tendință spre reconciliațiune, deși se repetă că problema danzigului trebuie să fie rezolvată fără niciun compromis.

Rechiziționarea diferitelor vehicule motorizate și chemările de rezerviști analoge cu acelea de anul trecut, sunt considerate în cercurile germane ca normale pentru o perioadă de manevre. Se notează totuși că PESTE UN MILION DE OAMENI sunt actualmente sub ar-

me în Germania. Impresia dominantă este că diplomația germană a angajat în chip ușuratic prestigiul Reichului în conflictul cu Polonia, fără să reușească până acum să slăbească rezistența acestei țări.

Se pare totuși, că în acest caz Germania nu va mai putea utiliza argumentul înfățișat cu prilejul crizei cehoslovace, că Reichul nu mai poate da îndărăt de-oarece și-a angajat prea mult prestigiul.

În cercurile diplomatice germane se socotește preferabilă pentru moment o atitudine mai rezervată, deși studiul negocierilor dela Moscova ar putea apăta pe germani să încerce o ripostă diplomatică.

D. René Râmnicăeanu directorul general al Institutului Național al Cooperăției în inspecție la Timișoara

Timișoara, 3. — Miercuri dimineața a sosit în localitate d. Rene Râmnicăeanu, director general al Inst. Naț. al Coop. împreună cu d. J. Tatos, secretarul general al Centralei Cooperative de Import-Export.

D. Râmnicăeanu a fost primit în gară de d. Constantin Ciurescu inspector regional al Cooperăției din Ținutul Timiș, I. Popescu subinspector, controlor dr. Iordache, Dumitru Tudor președintele Asociației Funcționarilor Cooperatori etc.

Scopul vizitei d-lui director general al institutului cooperăției a fost acela de a inspecta la fața locului operațiunile dirijate aici prin unitățile cooperatiste mai însemnate de către Centrala Cooperativă de Import-Export.

În vizitele pe cari le-a făcut și din informațiile pe cari le-a cerut reese că d. Râmnicăeanu este preocupat în special de posibilitățile de înmagazinare ale silozurilor existente la Timișoara. Vizitând în amănunțimi marile magazii de pe malul canalului Bega, d. Râmnicăeanu a putut constata, ceiace de altfel s'a arătat de atâta vreme, că la Timișoara

problema silozurilor este extrem de importantă, spațiul actual de depozitare a cerealelor fiind cu totul insuficient față de necesitățile. Vagoanele cu grâne cari sosesc la Timișoara nu pot fi zile de-a rândul golite fiindcă nu sunt magazii disponibile, sau pentru că magaziiile existente nu sunt înzestrate cu dispozițiunile moderne de descărcare și încărcare ceiace întârzie enorm circulațiunea respectivă a cerealelor. S'a dispus ca măsură transitorie construirea unor pereți laterali în magaziiile existente pentru ca astfel să se rezolve în parte problema magazionajului. De altfel din cauza prea încetei circulații a mărfurilor pe Bega stau azi în lagăr la Timișoara peste 100 vagoane cereale.

După ce a terminat inspecția la magaziiile de pe malul canalului Bega, d. director general Rene Râmnicăeanu a făcut o vizită la Rezidența Regală a Ținutului Timiș, unde a fost primit de dl. secretar general dr. Gheorghe Ciupe.

În cursul după amiezii d. Rene Râmnicăeanu a vizitat câteva unități cooperatiste din localitate iar seara cu Simplo-nul a plecat la București.

Din viața taberelor străjeresti ale Banatului

Străjerii U. D. R. la Văliug (jud. Caraș)

În cadrul fermecător de munte și codru în care a fost așezată, impresionant s'a inaugurat, Duminică, Tabăra Stolului „Școlii profesionale UDR” din Reșița la Văliug, frumoasa localitate montană, menită să devină unul din cele mai plăcute locuri de vilegiatură ale Banatului meridional.

Tabăra aceasta a luat ființă din munificența Societății UDR, care a ținut să facă acest dar de vacanță ucenicilor săi celor mai meritori, elevi ai Școlii sale profesionale din Reșița trimitându-i în 4 serii de câte 70—80 ucenici-străjeri, cu bursă, în Tabăra ce li-a organizat la Văliug.

Pentru adănoștirea, s'au adănat 4 clădiri UDR din cartierul mărginaș numit „Colonia Crivaia”, regiune admirabil situată, atât ca pitoresc, cât și ca salubritate. La „voală de codru verde”, prin care aleargă undele limpezi-cristaline ale Berzavei de sub falnicul munte Gemenic (1450 m.), cu care se mândrește Carasul.

La solemnitatea inaugurării, cu sfințirea drapelului, a catareului și a troitei de mesteacăn, ce au înălțat tăbărașii seriei prime, a participat, din partea Societății UDR, d. director Cornel Manciu, — care este și directorul tehnic al școlii profesionale. — cu profesorii ei, ing. Al. Ivancencu și Gh. David, apoi șeful ocolului silvic d. ing. Tătărașcanu, și mult public venit din comună.

Coducerea Taberei a fost încredințată d-lui inginer Silviu Sebi, secundat, săptămânal, pe rând, de d-ii: M. Bontos, Al. Berzavescu, Gh. C. Bogdan, Ioan Brebenaru, Ioan Dobosanu, Ioan Mihăilovici și P. Madincea, toți comandanți-străjeri.

Încadrată în strălucirea celei mai fermecătoare zile de vară ce se poate trăi în asemenea decor pitoresc al Naturii solemnitatea, începută la ora 10, rămâne între amintirile duioase ale participanților.

Pe paștea verde sub care clipește săltăreț apele Berzavei, careul festiv a fost format din următoarele unități:

- Străjerii Taberei UDR.
- Stolul mixt al școlii primare din Văliug, cu directorul șc. G. Pungă.

Un detașament din străjerii Taberei județului Timiș-Torontal, situată în altă zonă a Văliugului, cu comandanta legiunei d-na S. Rusovanu și comand-străjeri S. Deleanu, Minerva Cărăbaș și Livia Cristea.

M'am dus anume, dela Timișoara, pentru a fi prezent la inaugurare.

Serviciul religios a fost îndeplinit de Păr. Miron Mănescu, parohul Văliugului, cu concursul corului său bisericesc.

După ceremonial, la cuvântul Șefului, am adus salutul Străjerii Tării la nobila înfăptuire, cu cuvinte de mulțumire pentru sprijinul generos, pe care Societatea U. D. R. dă străjeriei din ținutul Timiș prin Direcțiunile sale dela Reșița și Oravița la toate prilejurile, și în special acuma, cu ocazia Taberelor de vară, organizând din mijloacele sale Tabăra pe care o inaugurăm astăzi, și, în același timp, oferind adăpost Taberei străjerilor din Timișoara aci la Văliug, iar celor din jud. Caraș, tot în instalațiile proprii, la punctul Mărghițaș din regiunea Anina-Bohul-Comarnic, la mijloc de codru.

Apoi am elogiât activitatea Stolului U. D. R. din Tabără, activitate neobosită, pe care o cunosc dela alte vizite și o văd din nou confirmată prin lucrările, parte de interes propriu, parte de folos obștesc, realizate cu deosebită pricepere profesională și cu răvnă laudabilă de către străjerii aci în Tabără, unde, după munca devotată și grea dela Școală și din Ateliere din cursul anului, ei se recrează tot prin muncă: prin acea muncă

sevășită de bună voie, pe care o inspiră și o însuflețește deviza străjeriei: „Credință și Muncă pentru Tară și Rege.”

În spiritul acesta s'a lucrat totdeauna de către conducători și de către muncitori în armonie la Societatea U. D. R., realizându-se astfel calitatea de renume mondial a produselor tehnice create de Uzinele Reșița.

Notăm atențiunea pătrunsă și emoționată cu care au fost ascultate, de străjeri și de public, cuvintele cu preamărirea muncii harnice, devotate și armonioase și cu elogiul renumelui produselor U. D. R., cuvinte spuse cu convingere complet desinteresată, întrucât n'am avut nici o legătură, nici o obligație în raport cu Societatea U. D. R.

Solemnitatea s'a încheiat cu urări entuziaste pentru M. S. Regele Carol II, Marele Străjer, pentru M. V. Mihai de Alba-Iulia, pentru România unită în idealism creștinesc.

A urmat defilarea.

Încheierea vrednică a zilei constituită o șezătoare de seară, la foc, în piața Văliugului, cu participarea foarte numeroasă a locuitorilor și a vizitatorilor de sezon.

Am dat îndemnul să contribuie la program toate unitățile străjeresti prezente în Văliug, așa cum au participat la solemnitatea de dimineața, împreună cu corul din localitate, ca să dăm exemplu viu de colaborare spirituală în sensul preconizat de „Straja Tării” și de „Serviciul Social.” Astfel, Stolul Școlii primare a dat cântece străjeresti și recitări patriotice; Tabăra străjerilor timișorene a adus un distins aport de recitări (soliste: ds. Jebeleanu, cu doina din Banat „Rivalele”; străjera Zamfiră Căflec cu duios interpretata doină pastorală „La Sta-Maria-Mare pornesc oile devale”), și cu hora (străjerii din Uliuc); Corul din Văliug s'a prezentat cu cântări patriotice. Totul a fost potrivit intercalat în programul general, alcătuit din producțiile străjerilor Taberei U. D. R., cuprinzând recitări eroice (a impresionat fragmentul din „Scrisoarea a doua” de Eminescu, declamat de străjerul Dragoescu), sau de interes local bănățean (străjera Corcodel Răcoșdia), apoi muzică instrumentală de calitate bună (vioară, mandolină, muzicute, acordeon), și doine din frunză; păcat că a lipsit fluierul ciobănesc, cimpoiul și naiul străbunilor.

Isteținea sportivă și vigoarea athletică a străjerilor, U. D. R. a fost aplaudată după cele două piramide complicate, cu care s'au produs la urmă tăbărașii.

În cuvântul introductiv, am evocat cât mai sugestiv rostul sezătorilor tradiționale românești și însemnătatea lor pentru adâncirea conștiinței naționale și pentru încheierea solidarității tuturor fiilor României împrejurul Patriei, a Regelui, a Dinastiei.

Șezătoarea a lăsat impresiune profundă asupra asistenței, care a ascultat cu pătrundere și în liniște ca de biserică. A fost o noutate prețioasă pentru comună și va rămâne izvor de multe îndemnuri rodnice.

În marș, cu cântec animat și voios, străjerii s'au întors în Tabăra lor dela Crivaia, fericiți pentru bogăția acestei zile festive, cu care a început vacanța lor luminoasă.

Cu mâni pioase de tinere vestale, străjerii adună și invelsc jăratecul focului sacru pe vatra sezătorii.

Liniștea nopții de vară se așează peste sat...

Cer bogat instelat. Clipot de izvor. Șopotul Berzavei... Sănătate!

Comandantul
Ținutului străjeresc Timiș:
Constantin Nedelcu

SPORT

Penetrarea elementului românesc în sport

Dacă sportul activ s'a impus deja ca un factor de educație și un excelent prilej de manifestare socială, noi românii suntem încă departe de a avea reprezentanți suficienți în aceasta activitate.

Desigur avem și noi elemente cari se impun chiar ca valori internaționale și cuceresc deseori trofee mult invidiate, dar aceasta nu satisface dezideratele marelui mase a populației și mai ales este departe de a atinge scopul urmărit prin sport: regenerarea fizică.

În ultimii ani oficialitatea a depus multe eforturi pentru ca tineretul românesc să se indeletniciească în număr cât mai mare cu sportul, dar, durere, în lipsa unei activități diriguitoare, care să lucreze după un sistem unic și vast, toate străduințele au rămas fără rezultatul dorit.

Chiar în fotbal, sportul cel mai popular azi, elementul românesc este prea puțin reprezentat. Aceasta rezultă din statisticele cari ne stau la dispoziție. Echipele din vechiul regat, cu excepția Sportului Studențesc și Unirea Tricolor, au 30—40% din jucători, neromâni. În Divizia B) din vechiul regat aceasta proporție este și mai nefavorabilă.

În Transilvania cu excepția „Victoriei” și a „Universității” din Cluj precum și a „Miceii” din Brad, toate echipele chiar și cele cari funcționează în cadre românești utilizează un mare număr de jucători minoritari. Pe lângă acestea mai funcționează o mare serie de echipe cu caracter pronunțat minoritar, fără jucători români.

Acum federația de fotbal vrea să schimbe structura echipelor impunând romanizarea cadrelor, în sensul că fiecare echipă divizionară să fie obligată a utiliza cel puțin șase jucători de origine etnică română.

Din punct de vedere cantitativ această dispoziție poate fi îndeplinită cu ușurință.

Dificultatea de care se vor izbi grupările rezida în aceea că nu se găsesc destui jucători români de mână întâia.

E și explicabil, căci în trecut s'a făcut prea puțin pentru a atrage elementul românesc în viața sportivă. Echipele mari nu s'au ocupat cu formarea cadrelor de rezervă mulțumindu-se să achiziționeze jucători buni dela alte cluburi, grupările românești mai sărace nu au avut fonduri pentru plăți antrenor, iar echipele cu spirit nemănesc nu au avut nici un interes să se ocupe cu formarea jucătorilor români.

Acest simptom nu este izolat la fotbal ci se constată și în alte sporturi. Cătam un exemplu concursul de natație dela Tg. Mureș. Aici s'a întâlnit așa zisa cremă a natației din România. Din rezultatele concursului se poate vedea că elementul românesc a fost prezent doar prin trei concurenți cărora sași în primele trei locuri. În schimb minoritarii au fost cu duimul.

Prin aceasta nu vrem să știrbim meritele sportivilor minoritari. Vrem însă să atragem atențiunea publicului și în special a forurilor competente, că trebuie să fie unidă o mare greșală, de inițiativă sau de organizare, din care cauză elementul românesc nu participă în număr corespunzător la practicarea sporturilor. Situație care trebuie să înceteze neapărat și cât se poate de curând.

Sistemul cu excluderea unora credem că nu este la locul ei, căci în sport trebuie să primeze cel mai bun, în schimb trebuie să depună toate eforturile ca elementul românesc să găsească un sprijin oficial care să poată penetra în număr cât mai mare, în mod natural și continuu.

Iată un program de activitate pentru grupările din ținuturile cu populație mixtă!

Z. A. V.

Ce înseamnă football... în Anglia

În ziarele de specialitate din Anglia au apărut recent câteva date referitoare la situația financiară a cluburilor engleze.

Le redăm pe scurt, ca cititorii noștri să-și poată face o imagine despre rentabilitatea și implicit despre popularitatea fotbalului britanic.

Clubul Arsenal a încasat în sezonul trecut 71 milioane lei, față de 41 milioane lei cheltuei. Clubul are o avere de 235 milioane.

Wolverhampton, finalistă în Cupa Angliei, a realizat 97 milioane înasări, dintre cari 48 milioane numai din transferări de jucători.

Aston Villa a realizat în acest an numai 47 milioane, față de 57 milioane din anul trecut, când a jucat în Liga II.

SPRE SUCCESUL TURULUI ROMÂNIEI

Deși invitațiile pentru ediția a IV. a Turului României s'au trimis abia de câteva zile, la Federația de Ciclism au parvenit deja înscrierile Elveției și Italiei, cari par-

ticipă cu câte o echipă și mai mulți individuali.

A REINCEPUT ȚIGANIA

În legătură cu promovarea în Divizia A adversării interesate Gloria CFR, și Mureș au pornit la o acțiune de defăimare reciprocă, care numai cinste nu face sportului.

OSTILITĂȚILE CAMT—CHINEZUL

Între cele două echipe timișorene s'a produs un conflict în legătură cu utilizarea terenului Banatul. Anume Chinezul are un contract cu proprietarii terenului, contract care îi dă drept să dispute matchurile după masă. CAMT are și ea contract, în care este specificat că, CAMT va disputa matchurile înainte de masă.

Dar contractele au fost încheiate pe timp când CAMT era în Divizia B), iar Chinezul în Divizia A). Astfel atât CAMT cât și Banatul caută posibilitatea rezilierii acestor contracte, respective schimbarea dictandului de împrejurări. Chinezul, deocamdată, s'opune.

A sosit un nou transport de

apă minerală „HEBE”

(Sângeorz-Băi)

Livrăm orice cantitate cu preț foarte redus.

IONAȘIU S.A. Depozit de apă minerală

Telefon 21—25.

INFORMAȚIUNI

Istoricul zilei

— In 4 August 1456 la Singidun, este zdrobită armata lui Mohamed al II-lea, de către armata lui Ioan Corvin și Vlad Tepeș. Ioan Corvin însă nu poate gusta din plin bucuriile victoriei sale, căci moare peste vreo două săptămâni.

— La 4 August 1791 se încheie pacea dela Sistow între Austrieci și Turci, în care Dunărea se fixează hotar între cele două imperii.

— In 4 August 1889, moare la mănăstirea Vărațic, poeta Veronica Micu pe care marele geniu Eminescu a cântat-o în poeziile sale.

— La 4 August 1908, subprefectul maghiar desființează Reuniunea Pompierilor din Blaj, (Reuniune Românească), luând cu forța baionetelor flamura și casa acestei Reuniuni.

— Ziua de 4 August a anului 1919, a fost ziua hărăzită de Pronia Cerească pântecului bucurii a poporului care a sângera secole de-arând. În această memorabilă zi armata românească, într-o triumfală în Buda-Pesta. Treicolul nostru sfânt, fâlfâie biruitoare pe coasta unei coroane destrămate. Vitejii noștri soldații, după cum spune dl. Const. Kirilșcu: „defilează cu bărbăție, călcând în picioare nu numai pietrele străzilor Capitalei, dar și sufletul trușului călău de până ieri”.

P. C. MILOȘ

— D. Ilie Lungulescu, fiind numit prim-președinte al Curții de Apel în locul d-lui E. Dimitrescu care a fost mutat la Curtea de Casație, va ocupa de drept și funcțiunea de președinte al Societății de Patronaj din Timișoara.

— Un avocat victima hoților. Indivizi necunoscuți s-au introdus eri în podul locuinței dlui avocat dr. Wertheimer Eugen, din str. Paris 3, furându-i 6 cămăși bărbătești, ciorapi și alte rufe ce fuseseră puse la uscat în pod. Poliția cerce tează cazul.

— Starea civilă la 2 August: Născuți: Ileana, fca Paulinei Colompar, ziuasă; Maria, fca lui Isidor și Margareta Kuzmanov, muncitor și Emeric, fca lui Margareta și Iosif Kiss, rotar. Morți: Carol Kristof, de 29 ani, născut în Vinga, mecanic.

— SPARGĂTOR ARESTAT. În noaptea de 1—2 August a fost înaintat poliției Szabo Emeric din Arad str. Abatorului, cunoscut spărgător și vechi client al poliției. Acesta fusese găsit în str. Dacilor, în tovărășie cu individul Reresy Geza, având asupra lor diferite haine provenite din furt. În drum spre poliție, Keresy Geza a reușit să fugă cu hainele și tot, trăgând un sac de revolv asupra gardienilor. Poliția e pe urma lui.

— Un denunț contra aceluia care nu respectă orarul de vară. Sesizată de mai multe plângeri cu privire la nerespectarea orarului de vară, breasla funcționarilor particulari din localitate, a delegat pe d. Lazăr Albota pentru a face o serie de anchete în această privință. Rezultatul a fost uluitor. S-au găsit peste 60 întreprinderi, birouri comerciale și industriale cari nu respectă acest orar. Ca urmare a acestor constatări, breasla funcționarilor particulari a întocmit un denunț, indicând firmele contraveniente, pe care l-a înaintat ca acesta să verifice cele cuprinse în denunț și să redacteze actele de trimitere în judecată a celor găsiți vinovați. Credem însă că în această privință ar trebui să se întreprindă rații cât mai dese de către breasla instituită în acest scop pe lângă Inspectoratul muncii și chiar de către poliție. Este necesar un control cât mai vigilant.

— Numire în serviciu. Dl. Caius Popescu fost avocat și gazetar în Reșița, în urma unui examen dat, a fost numit pe data de 1 August șef de birou la Curtea Administrativă din Timișoara. Dl. Caius Popescu este fiul dlui Simion Popescu dela Chestura Poliției Timișoara.

— Conflict de muncă la Marginea-Reșița. La fabrica de oțet Marginea-Reșița s'a declarat un conflict de muncă, a cărui geneză este problema salariilor. Muncitorii dela această întreprindere, în număr de peste 140, în virtutea contractului colectiv de muncă, au cerut revizuirea salariilor și un spor de 20%. Cererea în acest sens, a fost depusă la Inspectoratul muncii, care a înștiințat Direcțiunea întreprinderii despre aceasta, urmând ca apoi să se înceapă tratativele de conciliere.

— Examen de controlori fiscali. În ziua de 4 l. c., în București la Ministerul de Finanțe se vor ține examene de controlori fiscali. În vederea acestui examen, dela Administrația financiară, între alți candidați au plecat și d-nii: Mugos Pășlea, Dumitru Oprean, Eugen Radosavlevici, Grigore Capra, Marin Mavrigu și Romulus Panta.

— Breasla lucrătorilor ospătari a denunțat contractul de muncă. Am fost primul ziar care s'a ocupat de situația nenorocită a chelnărilor, arătând că patronii au trecut peste litera contractului colectiv de muncă, reducând salariile cu 25% și refuzând să plătească concediile de odihnă. Cum însă, nerespectarea contractului de muncă a fost dusă și mai departe chelnării s'au văzut siliți a denunța acest contract. Despre aceasta au fost înștiințate atât Camera de Muncă, cât și Inspectoratul muncii. Urmează a se duce tratative pentru încheierea unui nou contract de muncă.

— Incepe organizarea gărzilor Frontului Renașterii Naționale la țară. D. col. N. Madancovici, comandantul gărzilor Frontului Renașterii Naționale din ținuta Timiș, s'a înapoiat Miercuri dimineața dela București, unde a fost convocat de comandamentul gărzilor pentru chestiuni de organizare. Dată fiind marea însuflețire care domnește pentru gărzii, comandamentul a hotărât să se înceapă organizarea la țară mai de vreme de cum era planul inițial. Conform acestei hotărâri, organizarea gărzilor F. R. N. din ținutul Timiș a și început. Organizarea se face pe județe, plăși și comune, până în cel mai îndepărtat cătun din ținut.

— În Izvin a fost arestat de jandarmi, individul Dumitru Iosif din Fratelia, care a dat numeroase lovituri în comuna Chișoda și jur, furând, în deosebi, obiecte casnice.

— Incercare de spargere. Tot eri seară, dl. Schleger Iosif din str. Iosif Vulcan 14, era să fie victimă a unor spărgători. Aceștia, trei la număr, intraseră printr'un geam în camera de spălătorie chimică a dlui Petru Müller, din str. Căminul cel Mare. Dar fiind observați, au reușit să dispară în întuneric.

— DELA S. P. A. Dl. prof. Ivor Szentirmai, din motive de sănătate, și-a dat demisie din postul de casier al Societății pentru protecție animalelor, rămânând însă și pe mai departe membru în comisia executivă a Societății. D-sa a deținut această calitate timp de 4 ani. Noul casier urmează a fi ales în adunarea generală ce se va ține, sub președinția dlui deputat Adrian Brudariu, la finele lunii curente.

— Înaintat Poliției. Văduva Ana Reichel fără domiciliu stabil a fost înaintată poliției pentru că a furat un palton în valoare de 1500 lei, dela Daniel Schubel din comuna Mureșel.

— Dl. inspector general Cornel Sava, înapoiindu-se din concediu a preluat Inspectoratul regional al poliției. Tot d-sa a luat și conducerea chesturii de poliție în timpul concediului de odihnă de o lună.

— ȚIGAN ÎNNECAT ÎN MUREȘ. Țigăncă baie în Mureș, cu niște prieteni și neștiind să innoate, s'a înecat. El era în vârstă de 17 ani. Cadavrul său nu a fost pescuit până acum.

— Furturi. Dne Oprin din Sănnicolaulmic a reclamat poliției că i s'a furat bicicleta cu No. 4169 în valoare de 2200 lei. — Zoltan Karpathi din Str. Sf. Gheorghe a anunțat că din bucătăria locuinței i-au fost furate diferite lucruri în valoare de 1000 lei. — S. I. Sebastian Rotsching din Timișoara, Str. Media 4, a reclamat poliției că din locuința părintilor săi, domiciliu în Arad Str. Păstorilor, necunoscuți au furat bijuterii în valoare de 2000 lei. — Géza Hartmann din Piața Sf. Sava a anunțat poliția că necunoscut escaladând o fereastră dela locuința sa, i-au furat bijuterii în valoare de 2000 lei și alte lucruri, cauzându-i o pagubă totală de 10.000 lei.

— SANITARE. Pe ziua de 1 August, la serviciul sanitar al orașului au fost ținute în evidență următoarele cazuri: 7 amigdalită, 2 variolă și 4 tifos.

— INCERCARE DE SINUCIDERE. Soția lui Iosif Verbo din Str. Oituz, a încercat să se sinucidă, înghițind soluție de sodă caustică. Cu toate îngrijirile ce i s'au dat la spital, starea ei este foarte gravă. Motivele tentativei de sinucidere nu se cunosc.

— ABUZ DE INCREDERE. Cofetarul Petru Bolan din Str. Eminescu 7, a reclamat poliției pe locuitorul Alexandru Schmirer din Str. Remus, pentru abuz de încredere.

— Canalizare. Trecând la realizarea proiectelor de canalizare, întreprinderile municipiului, vor extinde rețeaua de canale pe străzile: Occident, Rusu Șirianu, prelungirea Bul. Carol; Bolintineanu, Calea Radnei, Piața Ștefan cel Mare, străzile Peneș Curcanul, Weitzer, Legionarilor, Bărbăție și Credeință, Funcționarilor, Mătăsarilor, Virtutea Militară, Setauara, Militarilor și Marinilor. Pentru efectuarea acestor lucrări sunt prevăzute 2.470.240 lei.

— D. Lazăr Bain, secretarul Societății de Patronaj, întorcându-se din concediul petrecut la băile Sânjorz, și-a reluat serviciul în primire.

După două decenii

Douăzeci de ani sunt o bucată de vreme suficient de mare pentru ca să putem face un bilanț al realizărilor săvârșite în acest interval, dar și un bilanț al nerealizărilor. De câte ori n'auzi spunându-se că s'a scurs timpul și nu s'a făcut nimic în această țară. Firește, astfel de aprecieri le face omul, mai întotdeauna, după criterii subiective, ținând seama de lucruri care, mai mult sau mai puțin, îl interesează direct și personal.

Dacă recapitulăm, de exemplu, ce s'a făcut în Timișoara, în decurs de 20 ani, de eră românească, din punct de vedere edilitar, urbanistic, social, etc., apoi, chiar și cei mai înverșunați adversari ai noștri, vor trebui să recunoască că, sub înmărmurire, mai întotdeauna, după criterii subiective, ținând seama de lucruri care, mai mult sau mai puțin, îl interesează direct și personal.

Regimul românesc, în cei 20 de ani, pe teren public, și-a dat examenul cu succes. Când acest regim va fi judecat de generațiile viitoare, prin prisma distanțierii în timp, când micile neajunsuri, văzute azi de contemporani, vor dispărea, abea atunci va fi apreciat la justa lui valoare. Cercetătorul va trebui să constate superioritatea regimului românesc față de regimurile trecute. În privința aceasta nu vom avea de ce să ne fie rusine.

La 3 August 1919, când au intrat trupele române în Timișoara, orașul avea un aspect care nu permite comparație cu cel de azi. În plin centru al orașului, pe Bulevardul Regele Ferdinand de azi, era un pavaj rudimentar, la fiecare pas băltoage care la cea mai mică ploaie se transformau în adevărate lacuri. Tereurile virane erau acoperite cu porumbiști, care se întindeau până în inima orașului. Erau atâtea și atâtea defecte, pe care de altfel le-am cunoscut cu toți. 20 de ani au fost suficienți pentru ca aceste neajunsuri să dispară, iar azi Timișoara este unul din cele mai frumoase orașe de provincie din Europa centrală. Meritul este exclusiv al mult criticatei administrații românești. La fel stăm cu școlile, cu instituțiile de asistență socială și absolut cu tot ce se cere dela un regim civilizat.

Numai într-o singură direcție există un bilanț trist al erei românești, în acest oraș. Apartenința națională și mai ales sectorului economic. În cei 20

de ani am ajuns să avem o majoritate relativă și suntem pe cale ca, în următorii 20 ani, să atingem majoritatea absolută a elementului românesc în Timișoara. Nu-i însă meritul nostru. O evoluție firească și fără eforturi, ne duce la acest rezultat, deoarece provincia este românească. În ce privește sectorul economic însă, aici stăm rău. N'am făcut aproape de loc progrese. Avem cazuri unde stăm mai prost chiar de cât acum 20 ani. Pentru situația economică precară, a elementului românesc în general, găsim explicații destule, nu pot fi găsite însă scuze. Românii au luptat, pentru unirea provinciilor lor, nu mânați de calcule de ordin materialist, ci din motive de fiicăre dintre noi, deodată cu laptele supt dela sânul mamei. Era dorul fraților să trăiască în lăuntrul aceluiași hotare. Era testamentul moș-strămoșilor care trebuia îndeplinit.

Nimeni din neamul nostru n'a visat Unirea cu un mare prilej de afaceri. Dela cel mai mare, până la cel mai mic, toți au fost pătrunși de un spirit de sacrificiu, același fiind treacă prin toate libele neamului: desăvârșirea idealului milenar. Așa s'a întâmplat că, atunci când a sosit plinirea vremii, o nețărmită bucurie a cuprins toată suflarea românească. Uniti în cuget și în simțiri au jucat cu toți Hora Unirii. Iar în timp ce noi iucam hora Unirii, străinii din jurul nostru, au acaparat bunurile acestui pămant.

Ne-am trăzit într-o bună zi că suntem un fel de oaspeți în propria noastră casă. A trebuit să treacă mult până ne-am dat seama de cruda realitate. Dacă însă neamul românesc a fost în stare să recâștige tot, ce dușmanul i-a ținut răpît o mie de ani, nu va fi prea târziu să redobândească ce i-s'a prestat într'un moment de neatenție. Dacă de aici înainte vom lucra în această direcție, cu același elan și perseverență, cu care am lucrat în domeniul administrației publice a acestui oraș, atunci nu va trece mult și vom putea pune stăpânire și pe sectorul economic, neglijat până acum.

Iată de ce, când facem o privire retrospectivă asupra celor 25 de ani trecuți, suntem pătrunși de aceeași simțire cu noetul, când zice

„Nu câte-au fost îmi vine în minte,
Câte ar fi putut să fie.”

Dr. Nicolae Ogrin

Citiți ziarul „DACIA”

ULTIMA ORĂ

„Le Figaro“ afirmă:

Germania va oferi Slovacia Ungariei?

In schimb ar cere controlul absolut în țară și mișcarea liberă a trupelor germane în Ungaria

PARIS, 3 (Rador). „Le Figaro“ ocupându-se de ultimele declarații ale lui Chamberlain într-o corespondență din Londra, scrie:

Avem motive temeinice să credem că discuția de ieri a comitetului pentru politica externă a Marelui Britanii a purtat nu numai asupra noilor instrucțiuni ce urmează să fie trimise ambasadorilor Marelui Britanii la Moscova și Tokio, ci și asupra situației generale internaționale.

Asupra acestei chestiuni lordul Halifax a primit însărcinarea să facă largă expunere.

Acum, în timp ce atenția opiniei publice se îndreaptă mai ales spre teritoriul Danzigului, un foarte mare număr de agenți germani au pătruns în Slovacia, teritoriul pe care Reichul îl are acum sub controlul său virtual, planul german ar fi de a oferi Ungariei teritoriul Slovaciei în schimbul unui acord care s'ar

traduce printr'un control absolut din partea Germaniei.

Pe baza acestui acord trupele germane ar putea să circule în mod liber în Ungaria. Este ușor să se vadă importanța strategică a unei asemenea operații. Ea ar împiedica orice asistență posibilă în favoarea Poloniei și orice revoluție în Ungaria. Ea ar da mai ales o cât mai mare mobilitate trupelor germane.

Secetă gravă în Statele Unite

NEW YORK, 3. (Rador.) Un nou val caldura și secetă bântuie de prezent în Statele Unite, provocând mari pagube recoltelor care au suferit în ultima săptămână din cauza lipsei de ploaie.

În statele din Noua Anglie, recoltele sunt serios păgubite.

În Massachusetts ele vor fi complet pierdute fără ploaie în scurt timp.

În Long Island au izbucnit numeroși incendii de păduri, care au putut fi stinse.

Armata republicană irlandeză va procedea la represalii

Ea duce o „campanie militară“ contra Angliei

Londra, 3. (Rador.) Ziarul „News Chronicle“ publică rezultatele unei anchete făcute de acest ziar și din care reiese că membrii armatei republicane irlandeze sunt hotărâți să continue sistematic activitatea lor și să răspundă la măsurile de represaliune ale guvernului britanic prin represalii contra cetățenilor britanici din Irlanda.

Conducătorii armatei republicane irlandeze declară că „nu poate fi vorba de o campanie de violențe, ci pur și simplu de o campanie militară, potrivit declarației de război oficiale, trimise guvernului britanic“.

Activitatea teroristă a Evreilor în Palestina

Cairo, 3. (Rador.) Ziarul „Mokattam“ află din Jerusalem că Evreii au aruncat o bombă în cartierul arab al orașului. Explosia a provocat pagube grave.

Politia a pus mâna pe mai multe manifeste ale asociației teroriste sioniste, care recunoaște că a organizat mai multe atente în ultima vreme.

Niciodată nu s'au prezentat alături tineri pentru școlile de ofițeri activi

București, 3. (SIR.) Cu un frumos avânt, numeroși tineri se îndreaptă către nobilă carieră a armelor. Niciodată nu s'au înregistrat mai multe înscrieri de candidați la școlile de ofițeri activi în diferite arme.

TIMPUL PROBABIL DE AZI 3 AUGUST

Presiunea în ușoară creștere cu 1—2 mm. Cerul variabil, mai mult senin. Vânt slab din sectorul vestic. Temperatura se va menține ridicată. În timpul zilei, cu deosebire în Nordvestul țării, averse însoțite de mari furtuni electrice și vijelii urmate de ușoară răcire.

STADIUL ACORDULUI CU SOVIETELE

MOSCOVA, 3. — Agenția Reuter află din sursă sigură că în cursul negocierilor anglo-franco-sovietice de azi după-amiază s'au realizat oarecari progrese. Nu se întrevide totuși posibilitatea unei grabnice semnări a acordului așteptat.

Mare asortiment de prima calitate în
Rame și Blondelle
cu prețuri reduse la firma
„A U R A“
Timișoara I, Str. Eminescu 5 (Casa Scherler)

Politica Angliei față de China

In nici un caz ea nu va înceta sprijinirea economiei chineze

Agitația contra albilor nelinisteste Statele Unite

Londra, 3 (Rador). — Presa britanică de Miercuri dimineața arată importanța declarațiilor făcute în Camera Comunelor de d. Oliver Stanley, ministrul comerțului, cu privire la politica financiară și comercială față de China.

Ziarele subliniază că Marea Britanie nu trebuie să cedeze cu niciun preț pretențiilor ridicate de Japonezi, anume ca

Marea Britanie să înceteze de a sprijini economia chineză.

Ziarul „Times“ este de părere că aceste declarații sunt o nouă indicație că guvernul britanic este hotărât să nu schimbe politica sa față de China. El nu trebuie însă să neglijeze nimic pentru a ajunge la un aranjament practic cu Japonia pentru reglementarea stării din Nordul Chinei.

se referă exclusiv la șapte incidente, petrecute de curând în China și în cursul cărora au fost maltrăți supuși americani.

MĂSURA LEGISLATIVĂ ENGLEZĂ ÎN VEDETERA RĂZBOIULUI

Londra 3 (Rador). — Camera Comunelor a adoptat cu 253 voturi contra 135 proiectul de lege pentru deschiderea creditelor necesare apărării pasive. În cursul discuției d. Walter Elliot, ministrul sănătății a declarat că până la sfârșitul anului vor fi amenajate 32 tabere pentru refugiați.

Londra, 3 (Rador). — D. Chamberlain a răspuns afirmativ la întrebarea deputatului liberal Mander, dacă au fost luate măsuri menite să permită parlamentului să se întrunească în timp de război.

Problema argintului chinez

Tokio, 3 (Rador). — Primind pe reprezentanții presei, purtătorul de cuvânt al ministerului de externe a declarat azi că denunțarea de către Statele Unite a acordului de comerț și navigație din 1911 nu va avea nici-o înrăurire asupra negocierilor cu Anglia.

Aceste negocieri au făcut progrese considerabile și continuă fără piedici.

Subcomitetele însărcinate cu examinarea chestiunilor relative la poliție și la viața economică, au terminat activitatea lor de explorare. Ele s'au pus de acord asupra aspectelor politice ale problemei.

Subcomitetul argintului continuă să examineze planul privitor la transferarea argintului chinez deșus în concesiunea britanică, în mâinile guvernului din Peking.

Demers anglo-american la Tokio

Tokio, 3 (Rador). — Ziarul „Nichi-Nichi“ anunță că Sir Robert Craige, ambasadorul Marelui Britanii și d. Eugen Dooman, însărcinatul de afaceri al Statelor Unite, au făcut Marți o intervenție la ministerul de externe al Japoniei.

D. Dooman a declarat d-lui Voshizawa, șeful biroului pentru chestiunile în legătură cu America, că agitația anti-britanică din China s'a generalizat, transformându-se într-o mișcare contra albilor, care lovește și în cetățeni americani.

Sir Craige a vizitat pe d. Kato Hottamatsa, trimis extraordinar al Japoniei, rugându-l să invite guvernul japonez să controleze manifestațiile anti-britanice din Japonia și China și să le pună imediat capăt, întrucât Marea Britanie s'ar putea găsi în situația de a nu mai continua, în aceste condițiuni, recentele conversații anglo-japoneze.

Tokio, 3 (Rador). — În anturajul am-

basadei Statelor Unite se asigură că vizita însărcinatului de afaceri americane

Senzațional caz de mituire

Un antreprenor din Brașov a încercat să mituiască cu un sfert de milion pe inginerul trimis să-l supravegheze

București, 3 (SIR.) — D. procuror Savin Ionescu a arestat pe inginerul din Brașov, Sedan Ion Bernachi, în vârstă de 44 ani, domiciliat în Capitală, care a încercat să mituiască cu 250.000 lei pe d. ing. Bungianu, subdirector în Ministerul de Interne.

Inginerul Bernachi va fi judecat după legea micului parchet, deoarece în calitate de antreprenor al lucrărilor de

aprovizionare a orașului Brașov, a încercat să mituiască în casa acestuia pe d. ing. Bungianu, care era trimis să supravegheze lucrările.

El a fost prins în flagrant delict de membrii parchetului, avertizați în prealabil.

Mâine dimineața tribunalul va judeca pe inginerul mituitor, care e deșus la Văcărești.